

DOMOVINA

Upravištvo in uredništvo »DOMOVINE« Ljubljana,
Knaflijeva ul. št. 5/II. nad., telefoni od 31-22 do 31-26
Račun poštne hranilnice, podruž. v Ljubljani št. 10.711

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 11.—, polletno 22.—,
celoletno 44.— dinarjev; za inozemstvo: četrletno 15.—,
polletno 30.—, celoletno 60.— dinarjev

Družbena načela nacionalne mladine

Največ prostora v programski knjižici omladine Jugoslovenske nacionalne stranke je odmerjeno družbenim in gospodarskim vprašanjem. Že to dejstvo zgovorno priča, v čem vidi nacionalna mladina eno izmed najvažnejših vprašanj zdajšnjosti. Mladina izhaja iz spoznanja, »da bo zdajšnja vojna ne glede na končnega zmagovalca pospešila dalj nosežno preobrazbo družbenega in gospodarskega življenja tako glede odnosov med narodi kakor glede notranjega življenja vsakega posameznega naroda.« Do tega spoznanja ni ostala mladina ravnodušna, temveč je prav zaradi njega odredila tudi svoje jasno načelno stališče. Nacionalna mladina se ni zadovoljila samo z golo ugotovitvijo, da so nujno potrebne temeljite spremembe zdajšnjega družbenega reda, temveč je tudi pogumno povedala, kako si novi družbeni red zamišlja. V tem je njena najpomembnejša ustvarjalna vrlina, ki jo varuje pred neplodno kritiko in neresno demagogijo. S kritiko in demagogijo se zadovoljujejo samo tisti, ki brez zadostnega poznavanja družbenih vprašanj niso sposobni ničesar prispevati k njih reševanju.

Celotna zamisel in pojmovanje novega boljšega življenja v družbi dokazujeta da ima napredna mladina globoko socialno sočustvovanje in stvarne poglede na to važno vprašanje. Mladina je zgradila svoj družbeni sestav na globokih pravih načelih enakih dolžnosti in enakih pravic za vse. »Vsakomur morajo biti pod enakimi pogoji dosegljive vse pravice, ki jih daje družba.« Dolžnost postavlja mladina na prvo mesto, ker šele izpolnjena družbena dolžnost je izvor družbene pravice za vsakogar. Napredna mladina je daleč od cenenih obljub, ki napovedujejo ljudem raj v brezdelju. Ni družbenega reda, ki bi mogel to uresničiti. »Indija Koromandija« živi samo v svetu pravljic. Pošteno delo kot najvažnejši ustvarjalni činitelj in pravično nagrado za delo postavlja mladina za osnovo boljšemu sožitju ljudi. Mladina poudarja, da more samo v taki ali drugačni obliki pravično nagradi trud omogočiti stvarno pravično udeležbo vseh članov družbe na skupno ustvarjenih dobrinah.

Drugo osnovno družbeno načelo mladine pravi, da gre korist družbe pred koristjo poedinca, ker je poedinčeva korist vedno posredno ali neposredno vsebovana v koristi družbe. V soglasju s tem načelom terja mladina, da mora biti smisel za pravilno tehtanje koristi in za prostovoljno podreditev manjše koristi večji koristi najvažnejša družbena odlika vsakega poedinca v novi družbi. Temu načelu daje mladina tak poudarek: »Kjer manjka takšno samospoznanje in volja, mora družbeni red zaščititi in uveljaviti večjo korist pred manjšo koristjo.« V skladu s tem točno določa mladina razmerje glede pravic in dolžnosti med poedincom in družbo, med delom in kapitalom, med narodom in državo, položaj družine in stanov, vlogo in značaj lastnine in družbeno vlogo države.

Danes se omejujemo samo na očitranje uvodnih misli k temu obširnemu in podrobno socialnemu programu nacionalne mla-

dine. Poleg zgoraj omenjenega spoznanja, da se noben narod ne bo mogel izogniti daljnosežnim družbenim posledicam zdajšnje vojne, ugotavlja mladina drugo važno spoznanje, ki je prodrlo že pri vseh narodih, da je namreč konec dozrajšnjega družbenega reda, kateremu sta bila poedinca in poedinčeva korist izhodišče. Ta red je povzročil huda nesoglasja, borbe, zmede in krivice v družbi. Razvoj neogibno drži k takemu družbenemu redu, v katerem se bodo manjše koristi poedincev in manjših skupin morale ravnati po največjih koristih celotne družbe. Tako se bodo tudi odnosi med poedinca preuredili »na čimbolj izravnanih družbenih osnovah, ki naj dajo družbi prepotrebno enotnost in povezanost.« Kakor delo mora tudi kapital vršiti izrazito socialno vlogo. Udeležba na dobrinah se mora ravnati po dolžnostih in delu, ki ga kdo v družbi opravlja.

Mladina odklanja slepo posnemanje tujih družbenih vzorov, ki ne morejo ustrezati našim življenjskim razmeram, koliko so izraz posebne družbene miselnosti ljudi, gospodarskih razmer kraja in drugih okoliščin, iz katerih so vzrasli. Mladina samozavestno pravi: »Preobraziti moramo socialno-gospodarski red po naših posebnih prilikah in duhu ter uvaževati vse zdrave prvine našega socialno-gospodarskega sestava in upoštevati sprejemljiva izkustva tujih preobrazb in redov, ki imajo občo vrednost in uporabnost. Najti moramo sebe, da bo novi red zrasel iz nas,

iz naših moči, da bo nosil znamenje naše družbene izvornosti. Ostati moramo gospodarji svojega duha, ki je mlajši in plodnejši, kakor je duh mnogih drugih narodov.« Za svoje vodilo je mladina vzela staro modrost, ki pravi: »Vse novo ni dobro, vse dobro ni novo.«

Naš družbeni red mora imeti obeležje kmetijskega, delavskega in sploh mladega človeka, ki tvori bistvo našega naroda. Mladina odklanja vsak poskus, da bi se nova družba spremenila v brezdušen stroj ali v nagonsko skupnost, kakor sta na primer mravljišče in čebeljnjak. Nova družba mora imeti vse poteze človečanske plemenitosti in socialnega idealizma, ki jih imajo v taki obilnosti slovanske socialne ideje bratstva in zadruga. Poleg družbenega reda mora nuditi jamstvo za pravičnost in poštenost v družbi tudi npravnstveno prenovljeni človek. Mladina veruje v dobrega človeka, ker veruje vase.

Mladina odklanja pri ustvarjanju novega in boljšega družbenega reda in življenja vsako polovičarstvo. Ona zahteva stvarno preobrazbo vsebine družbenega življenja in se ne zadovoljuje samo s spremembo zunanje oblike.

Na kraju svojih uvodnih misli k socialnemu programu poudarja mladina potrebo, da zajame preobrazba socialnega reda Jugoslavije kot celino, in izraža nade, da bo v enotnem, boljšem socialno-gospodarskem redu dobila Jugoslavija močno stvarno vsebinsko vez med vsemi svojimi deli. Mladina je prepričana, da bo neovirana pri svojih naporih za uresničenje boljšega družbenega življenja, ter pričakuje podporo vsakogar, »ki ni suženj sebičnih koristi, ki spoznava razvoj časa in se zaveda svoje odgovornosti za bodočnost naroda«.

Srbski človek bi branil vsak del Jugoslavije

Vdanosti srbskega naroda do države posveča članek beograjski »Napred«. V uvodu ugotavlja, da za srbski narod ni večje svetinje, kakor je njegova narodna država. Država je tisto geslo, s katerim morete vsak trenutek zbrati ves srbski narod. List izvaja dalje:

»Med nami so še zmeraj ljudje, ki ne morejo razumeti velike vdanosti srbskega človeka do države. Še zmeraj so med nami ljudje, ki se vprašujejo, ali bi Srbi branili s prav tako odločnostjo Slovenijo in Dalmacijo, kakor so pripravljeni braniti Južno Srbijo, Mačvo ali Vojvodino. Ti ljudje naj bi se potrudili za teden dni v Srbijo med srbske kmete, ki stoje danes v službi domovine, pa

bi lahko čuli na lastna ušesa, da je srbskemu kmetu prav tako sveta slovenska kakor hrvatska in srbska zemlja. V tem oziru so Srbi danes res Jugoslovani! Vzrokov za to ne iščimo v njihovi širokodušnosti ali dobrotljivosti, temveč v njihovem spoznanju, da smo močni in veliki samo, dokler smo pod krovom Jugoslavije. Srbi so imeli svojo malo Srbijo in so krvavo izkusili, kaj je usoda šibke države. Srbski človek hoče veliko državo Jugoslavijo in odklanja vsako misel na povratek v tesne meje male Srbije. O vsem tem so se zdaj, hvala Bogu, prepričali tudi mnogi, ki so smatrali do nedavnega Srbe samo za izkoriščevalce drugih pokrajin.«

Izpodbudne besede naši hrabri vojski in mladini

V nedeljo popoldne smo imeli v ljubljanskem opernem gledališču vojaški koncert, pri katerem je sodelovala naša vrla vojska. Prireditve so prenašale vse naše radijske postaje. Bil je to prvi vojaški koncert in je prav odlično uspel. Prirejen je bil v spomin

25letnice ustanovitve prve naše dobrovoljske divizije v Dobrudži. Na prireditvi sta imela divizijski poveljniki general g. Ljubomir Stefanović in ban g. dr. Marko Natlačen lepa govora. G. general je v svojih izjavah njih naslovil posebno topel poziv na mladi-

no. Dejal je med drugim:

»Ob tej priliki izražam svojo toplo željo, da bi bil ta koncert, namenjen vojski, hkratu namenjen tudi vsej naši mladini. Brez rodoljubne in jugoslovensko misleče mladine bi živela naša vojska samo od svoje preteklosti. Z mladino pa ji je dana čvrsta opora za bodočnost. Upravičeno verujemo, da bo naša mladina tudi danes našla v sebi dovolj pobude za svoje visoke dolžnosti kakor vselej v časih preizkušnje našega naroda. Izpolnila bo svoje naloge tako, kakor to pričakuje od nje domovina, katere polnopravni član je. Zato današnji koncert ni namenjen in po-

svečen samo naši vojski, temveč tudi celotni mladini naše domovine, v katero upiramo danes svoje oči in na kateri slone vse naše nade za boljšo bodočnost Jugoslavije. Vsak jugoslovenski omladinec mora biti globoko prepričan, da se samo v svobodni Jugoslaviji lahko Jugoslovani svobodno razvijajo, svobodno žive in umirajo.«

Svoj govor mladini je zaključil general Stefanović z nesmrtnimi besedami našega velikega Prešerna: Manj strašna noč je v črne zemlje krili, kot so pod svetlim solncem sužnji dnovi.«

Glasilu Nemcev v Jugoslaviji graja lahkomiselnih rojake

Glavno glasilo nemške narodne skupine v naši državi »Deutsches Volksblatt« obsoja tiste nemške rojake, ki so bili do nedavnega nadvse pohlevni in niso imeli poguma izpričati svojo nemško narodnost, zdaj pa so postali čez noč ognjevitimi nemški nacionalisti, mnogo bolj, kakor se to od koga terjaja. List nato nadaljuje:

»Ti ljudje danes ne morejo dovolj glasno kričati v svet, da so Nemci in pripadniki nemške narodne skupnosti. Med njimi so možje, ki sede po gostilnah in rišejo karte bodoče Evrope in sveta. Ne manjka med njimi tudi prerokov, ki napovedujejo razne daljnosežne odločitve. Zopet drugi javnosti docela svojevoljno tolmačijo ukrepe vodstva nemške narodne manjšine v Jugoslaviji. Ta-

ko predstavljajo nekateri ukrepi vodstva za uvedbo sportne vzgoje nemške mladine v Jugoslaviji kot sestavljanje »zaščitnih in napadalnih oddelkov«. Početje teh ljudi je za nemško narodno skupnost v Jugoslaviji prav tako škodljivo danes, kakor je bilo pred meseci, ko so se mnogi izmed njih še sramovali svojega nemškega rodu. Svoje dni so predstavljali sramoto za nemško narodno skupnost, danes pa predstavljajo nevarnost zanjo. Njim je pripisati, da se pojavlja nezaupanje tam, kjer bi moralo vladati polno zaupanje. Morda žele ti ljudje s takim obnašanjem popraviti svoje nekdanje strahopetstvo? Pozabljajo pa, da s tem kršijo prvi zakon nemške narodne skupnosti v tej državi, ki se glasi: disciplina.

Nenaden angleški napad na Lofotsko otočje

Kakor javlja Reuter, so 6. t. m. zvečer angleške vojne ladje izkrcale v neki angleški luki 200 nemških vojakov in 10 norveških pristašev Nemčije, ki so jih Angleži ujeli pri napadu na Lofotsko otočje predzadnji torek. Hkratu pa je prispelo na teh ladjah v Anglijo 300 Norvežanov z Lofotskega otočja, ki so izrazili željo, da kot prostovoljci stopijo v svobodno norveško vojsko. Reuterjev poseben dopisnik, ki je na neki vojni ladji spremljal angleško brodovje, katero je izvedlo napad na Lofotsko otočje, ki je norveško ozemlje, zasedeno od Nemčije, pripoveduje o napadu nekaj podrobnosti.

Za napad je bilo izbrano posebej izurjeno moštvo angleških mornarjev in vojakov, poleg tega pa več norveških prostovoljcev, mornarjev in vodnikov. Vreme za napad je bilo kljub hudemu mrazu izredno ugodno.

Malo pred zoro so priplule angleške vojne ladje pred Lofotsko otočje. V najkrajšem času so bili angleški vojaki z vsem orožjem izkrcani na raznih točkah obale in so pod vodstvom Norvežanov takoj odhiteli, da izvrše nalogo.

Ze deset minut po izkrcanju so angleški vojaki zasedli poštni in policijski urad. Nato so šli proti tvornicam ribjega olja in so jih šest uničili. Ena izmed tvornic je bila nameščena na 10.000 tonski ladji, ki je bila z vso zalogo vred potopljena.

Druge skupine angleških mornarjev je napadla tri zaloge bencina in je eno izmed njih zažgala. Prav tako so angleški vojaki uničili elektrarne na otoku. Angleži so razdejali tudi naprave za oporišča nemških vodnih letal (hidroplanov).

Pri tem je padel en nemški mornariški oficir s šestimi mornarji. Enega člana posadke so Angleži rešili.

Napad na Lofotsko otočje je trajal več ur, nato pa so se angleški in norveški vojaki z ujetniki vred spet vkrcali na ladje in je brodovje odplulo proti Angliji. Na povratku je skušalo angleške ladje napasti neko nemško bombno letalo, ki pa ga je protiletalsko topništvo pregnalo.

Angleži poudarjajo važnost napada na to otočje. Ribje olje z Lofotskega otočja so pošiljali v Nemčijo, kjer so ga uporabljali za izdelavo glicerina. Prav zdaj se začena na Lofotskem otočju sezona za izdelovanje ribjega olja. Ob priliki napada je bilo potopljeno 11 nemških ladij s skupno 18.000 tonami.

Raketni torpedi bi onemogočili letalske napade

Zdajšnja vojna kaže, da tudi z dobrim protiletalskim topništvom in lovskimi letali ni mogoče zanesljivo uničiti sovražnikove bombnike ali jim vsaj preprečiti, da ne bi vrgli bomb. Vsaka vojska si brez dvoma želi tako orožje, ki bi z njim zanesljivo lahko uničila vsako sovražnikovo letalo. S takšnim uspešnim orožjem, odnosno municijo, si belijo glave Američani. Kakor pravijo njihova poročila, nameravajo izdelati nekaj raketni

torpedo za boj z letali. Vprašanje je le, ali se bo Američanom posrečilo izvesti ta drzni načrt.

V dobro zastraženi delavnici v gorcvju na jugu države Nove Mehike že delajo skrivaj poskuse s temi silnimi raketami. Ze deset let se z njimi ukvarja vseučilški profesor Robert Goddard. Pravijo, da njegova prizadevanja niso brez uspeha. Pod nebo švigajo že 50 kg težke rakete s hitrostjo 1200 km na

uro. Vse to pa so šele poskusi, ki naj služijo zgraditvi velikega zračnega torpeda, takšnega, da bo z njim mogoče uničiti cele jate sovražnikovih letal drugo za drugim, še preden bodo mogla vreči svoje bombe na določene smote.

Raketne torpede bi vodili po zraku s pomočjo radijskih valov. Imeli bi nekakšna »oči« in bi lahko sami poiskali sovražnikova letala in jih zbijali na tla. Tak torpedo bi bil napolnjen s termitom, ki se užge s pomočjo vode in spremeni v razbeljeno zmes. Pri razpočenju bi se ta zmes razpršila na velike razdalje in užgala vse, kar bi dosegla. Zadostovala bi le kapljica termita za uničenje bombnika.

Poskusi so pokazali, da je vse to že tudi izvedljivo. Samo vprašanje pogonskega sredstva za tak zračni torpedo še ni rešeno. Pravijo pa, da se bo tudi to zgodilo s pomočjo snovi, ki se imenuje uran 235.

Novo orožje bi z lahkoto strlo krila tudi največjim sovražnikovim letalom. Bombniki bi potem ne imeli nobenega pomena več.

Dopisi

KOSTANJEVICA. (Smrtna kosa). Te dni je preminil g. Josip Kodrič. Rajniki je spadal med tiste redke kremenjake našega podeželja, ki kljub težkočam vztrajajo na začetni poti do zadnega. V tem duhu je vzgojil tudi svojo družino. Kodrič je bil dolga leta član občinske uprave in nekaj let tudi župan. Kot Sokol je dal društvu na razpolago svoje prostore, kjer so se vršile javne prireditve. Zaradi nastalih razmer se je bil sicer zadna leta odtegnil javnemu udeleževanju, ostal pa je do groba zvest narodno-napredni misli. Pogreb je najlepše pričal, kako visoko ga je cenila javnost. Časten mu spomin, preostalim naše sožalje.

PETROVČE. Pevsko društvo »Savinja« v Petrovčah pri Celju je imelo pred dnevi občni zbor pod vodstvom predsednika g. Antona Snajdena, ki je v uvodu pozdravil navzoče pevce, nato pa podal poročilo o društvenem delovanju v lanskem letu. Pri volitvah so bili izvoljeni: za predsednika Anton Snajden, za podpredsednika Franc Klinc, za tajnika Martin Delakorda, za namestnika Herman Zupanc, za blagajnika Leon Polak, za namestnika Stanko Pešec, v nadzorstvo Franc Zagar in Martin Deršak, za arhivarja Jožef Petrovič, za odbornike: Mihael Zupanc, Jožef Rancinger, Jožef Ocvirk in Franc Hriberšek. Nato je bil izvoljen za pevovodjo Jakob Roter, ker je bil dozdejšni odlični pevovodja učitelj premeščen iz Petrovč. Samo sreča, ker smo v bližini našli dobrega namestnika, da se bo društvo še za naprej lahko razvijalo.

PROZINSKA VAS NAD ŠTORAML. (Smrtna kosa). Po hudi bolezni je preminil pred dnevi v ljubljanski bolnišnici preužitkar g. Ivan Furlani. Rodil se je l. 1863. v Prvačini na Goriškem. Živel je tam dolga leta, a po končani svetovni vojni ni imel več tam obstanke, zato se je preselil z ženo in sinom v Jugoslavijo v okolico Celja, kjer si je kupil malo posestvo ter pridno delal skoro do svoje smrti. Bil je naroden in izobražen mož. V svoji mladosti je napisal knjigo »Kmetove poezije«, ki je bila prav dobra. V mladih letih je bil tudi član Sokola in je nastopil na mnogih sokolskih prireditvah. Čital je rad knjige in časopise in je bil zvest naročnik »Domovine«. Posebno rad je prebiral lepe povesti v »Domovini« in list priporočal še drugim. Zdaj ga ni več med nami. Naj bo vrlemu možu in zvestemu našemu naročniku lahka slovenska zemlja. Njegovim svojcem naše iskreno sožalje!

V MLEKARNI

Gospodinja: »Pol litra poganskega mleka.«
Mlekarica: »Poganskega?«

Gospodinja: »Da, takšno, ki ni »čeno...«

ZNAL JI JE ODGOVORITI

Spela: »Če bi bila vaša žena, bi vam bila že zdavnaj nalila strupa v kavo.«

Ignac: »Če bi bili vi moja žena, bi ga tudi izpil.«

Politični pregled

V zvezi z razburljivimi vestmi, ki jih razni tuji viri širijo o našem zdajšnjem zunanje-političnem položaju, sta predsednik vlade Dragiša Cvetković in podpredsednik dr. Maček sprejela novinarje in jim dala krajšo izjavo, ki pravi:

»Naši pristojni činitelji budno in skrbno spremljajo zdajšnje dogodke ter jih pravilno ocenjujejo. Pri odločanju o teh dogodkih imajo vedno pred očmi naše najvišje narodne in državne koristi: neodvisnost države in njeno ozemeljsko nedotakljivost.«

Vse prestolniško časopisje prinaša to pomirjevalno izjavo z velikim poudarkom. — Iz Berlina poročajo: Na vprašanje nekega tujeega novinarja glede odnošajev med Nemčijo in Jugoslavijo, je uradni zastopnik nemškega zunanjega ministrstva odgovoril, da odličnim državnim odnošajem z Jugoslavijo ne bi mogli ničesar dodati.

Ravnatelj beograjskega dnevnika »Vreme« dr. Danilo Gregorič piše o zunanji politiki Jugoslavije in pravi med drugim:

Politika Jugoslavije je s svojo daljnovidnostjo dosegla, da je ostala naša država v najhujši vojni vseh časov zelenica miru.

Ta politika ima za osnovo dvojje postavk: sodelovanje s sosedi in istočasno odločna obramba vseh tistih osnovnih načel, na katerih je zidana naša država. Mir, svoboda, neodvisnost in državno celotnost Jugoslavija edino lahko uresniči v sodelovanju s tistimi silami, ki so s svojo dosedanjo politiko do Jugoslavije pokazale, da spoštujejo naš narod in njegove koristi. Jugoslavija lahko s polnim zaupanjem gleda v svojo bodočnost.

Italijanska lista »Giornale d'Italia« in »Piccolo« ocenjujeta nedavno izjavo predsednika in podpredsednika jugoslovenske vlade. »Giornale d'Italia« piše med drugim tole:

»Znano je, da tako Rim kakor Berlin ne nameravata vplivati na zadržanje Beograda.

V resnici sta bila Dragiša Cvetković in Cincar-Marković v Berghofu na sestanku z nemškimi državniki izključno na pobudo Jugoslavije. Zato so bili vsi razburljivi glasovi nesmiselni. Teden dni po vkorakanju nemških čet v Bolgarijo lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da pri tem niso nastale nikake osnovne spremembe v usmerjenosti balkanskih držav.

Dne 10. t. m. zvečer je bil

v ameriškem senatu sprejet Rooseveltov zakonski predlog o neomejeni pomoči Angliji in vsem napadenim demokratskim državam.

Za sprejem zakona je glasovalo 60 senatorjev, proti njemu pa 31. Razmerje po strankah je bilo takole: Od demokratov, torej pristašev Rooseveltove stranke je glasovalo za zakon 49, proti pa 13, od republikanske stranke je glasovalo za zakon 10, proti njemu pa 17 senatorjev. Od neodvisnih senatorjev je eden glasoval za zakon, drugi pa proti njemu. Izpreminjevalni predlogi so bili vsi odklonjeni. Iz Washingtona javljajo, da bodo prve pošiljke orožja in municije v Anglijo odpravljene že ob koncu tedna. Prepeljane bodo velikanske zaloge vojnega materiala, ki že čaka v skladiščih. Istočasno pa bodo prišla nova angleška naročila, za katera bo Roosevelt zahteval znesek treh milijard dolarjev (240 milijard dinarjev).

Te dni je po nemški vesti kancelar Hitler po svojem zastopniku izročil predsedniku turške vlade Izmetu Ineniju spomenico, nanašajočo se na vkorakanje nemških čet v Bolgarijo. Kakor poročajo iz Berlina, je v spomenici zagotovilo, da

Nemčija nima nobenih zahrbtnih namenov ne proti Bolgariji, ne proti Jugoslaviji in tudi ne proti Turčiji.

Po nemški zatrditvi vkorakanje nemških čet v Bolgarijo ne pomeni kršitve bolgarske neodvisnosti in tudi ne predstavlja nevarnosti za balkanske narode, temveč je le obrambnega značaja. Balkanski narodi ne smejo dopustiti, kakor pravi nemška vest, da bi bili zapeljani od kakršnih koli obljub. Za balkanske narode bi bilo zelo nevarno, če bi dovolili, da bi postali morebitne prednje straže velikih narodov v tem boju, kajti to ni boj malih, temveč boj velikih.

Iz Sofije poročajo, da je

angleški poslanik Rendell v spremstvu in osebjem poslaništva dne 10. t. m. dopoldne odpotoval v Turčijo.

Rendella je spremljal do meje ameriški poslanik Earl. — United Press javlja: Na odločujočih mestih v Angliji izjavljajo, da bodo najbrž neposredno po povratku zunanjega ministra Edena in generala Dilla sprejeti odločilni sklepi glede na novi položaj v Sredozemlju. Pripominjajo, da je najnovější razvoj položaja na Balkanu v zvezi z nemškim prodiranjem take narave, da Angliji ne dopušča več nadaljevanja njenega dozdejšnjega delno nebriznega stališča glede križanja sil na balkanskem področju.

»Associated Press« poroča iz Carigrada, da

Rusija zbira svoje čete na jugu, zlasti ob turški mejli.

To tolmačijo kot odgovor na zbiranje nemških čet v Rumuniji in Bolgariji. Isti vir poroča, da je lepo število nemških letal prispelo na Dodekanez, kjer so zavzela vsa letalska oporišča.

United Press poroča:

Turčija bi bila pripravljena vojskovati se izven svojih mej, če bi to sklenila tudi katera druga ogrožena balkanska država.

drugače pa ne. Zaradi tega se je Turčija toliko prizadevala za sklenitev balkanske obrambne zveze, ki naj bi preprečila vmešavanje vseh velesil ter obvarovala Balkan vojne, balkanskim državam pa ohranila svobodo.

Po časopisnih vesteh ni

Nemčiji nič znano o kakem posredovanju za mir med Grčijo in Italijo.

Tako so po vesteh listov izjavili v nemškem zunanjem ministrstvu in dostavili, da odnošaji med Grčijo in Nemčijo tudi niso najboljši, ker se je Grčija postavila v službo angleških načrtov. Grška vlada najodločneje zanika trditve Mussolinijevega zaupnika Gayde, da je pristop Bolgarije v trojno zvezo odgovor na nedavno izkrcajanje angleških čet v Solunu. Vse vesti o kakem izkrcavanju angleške vojske na grških tleh so po grški uradni izjavi neresnične.

Associated Press poroča iz Aten, da je

grška vlada Turčiji poslala uradno vprašanje, ali bo Turčija držala vojaško pogodbo iz leta 1933.,

po kateri je Turčija dolžna priti Grčiji na pomoč, če bi bila napadena. Ko je Italija napadla Grčijo, Grki niso zahtevali, naj Turčija svoje dolžnosti izpolni. Pričakujejo pa, da bo to storila, če pride do nemškega nastopa.

Nemški poročevalski urad javlja, da je bil

na mirovnem posvetu za ureditev spora med Francosko Indokino in Siamom dosežen popoln sporazum.

Dogovor o miru je bil nato svečano podpisan v Tokiu. V vrstah politikov posebno poudarjajo, da se je le izredno spretni japonski politiki posrečilo kočljivo vprašanje spora med Indokino in Siamom dovesti do srečne rešitve. Čeprav ni bilo mogoče ustreči vsem željam Siamu, je vendar posvet v Tokiu ustvaril vse pogoje za razvoj bodočega velikega Siamu.

Iz Aten poročajo, da že nekaj dni traja

močna grška ofenziva na albanskem bojišču.

Grške čete so iz dveh smeri prešle v silovit napad proti Tepeleniju. Čeprav so Italijani v zadnjem času zbrali na albanskem bojišču velike in odlično opremljene sile, se je vendar Grkom posrečilo doseči pomembne uspehe. Italijani so se spočetka branili z veliko odločnostjo, nato pa je začel njihov upor popuščati. Grški pritisk prihaja do izraza predvsem na planoti vzhodno od Trebešinske planine, ki je že vsa v grških rokah. Grki so vzeli Italijanom že vrsto utrd in jim prizadejali znatne izgube. Po grških službenih poročilih je bilo v teh borbah ujetih precej Italijanov, med njimi en divizijski general in več štabnih oficirjev. Atenska agencija poroča, da so v nedeljo zjutraj Italijani prešli v protinapad, ki pa je bil krvavo odbit. 17. bataljon fašistične milice je bil v teh borbah uničen. Grki so se polastili velikanskih zalog italijanskih vojnih potrebščin. Po isti vesti se grška ofenziva dalje uspešno nadaljuje. V grški ofenzivi se udelejuje tudi angleško letalstvo, ki je med drugim obsulo z bombami Drač.

Zadnje dni so nemška letala

spet močneje napadala London in nekatera druga angleška mesta.

Letalski napad na London v noči na 10. t. m. je trajal do treh zjutraj in je imel velik obseg. V Londonu mislijo, da se je morda že pričela pričakovana poostrena pomladanska letalska vojna.

V zadnjem času

so nemška letala izvršila več napadov na angleški otok Malto.

Vseh napadov na Malto je bilo doslej izvršeno okoli 400.

Poročila iz Afrike pravijo,

da Angleži dalje napredujejo na nekaterih afriških bojiščih.

Tako poroča Reuter, da se angleške in abesinske čete vneto udelejujejo od severozapada proti središču Abesinije. Dve najmočnejši skupini italijanskih čet se umikata od Gondara proti Adis Abebi. Italijanskim četam, ki se iz pokrajine Buriye umikajo v smeri proti Adis Abebi, sledijo angleške čete, ki so sedaj okoli 300 km oddaljene od Adis Abebe. Angleži so zaplenili precej vojnega gradiva. Pri Kerenu se angleški obroč okoli posadke čedalje bolj zožuje. Angleške čete so med drugim zasedle križišče Kabre Dare, ki je 200 km v notranjosti Abesinije. Po vesteh iz Kaira je abesinski cesar Haile Selasi na ozemlju blizu Tanskega jezera razglasil svojo vlado nad Abesinijo.

Italijanska agencija Stefani pravi, da

se vojna med Italijo in Grčijo more odločiti samo z orožjem.

Kar se je začelo s topovi, se mora tudi s topovi končati. Grčija bo morala nositi posledice, katere ji bo narekoval zmagovalac.

Budimpeštanski list »Pest« poroča iz Berlina, da so po tamkajšnjih vesteh

Angleži zbrali močne oddelke svojih čet ob sirijski mejli.

V Berlinu računajo s tem, da bodo Angleži skušali v najkrajšem času zasedi Sirijo, ki je mandatno ozemlje Francije.

Gospodarstvo

Sejmi

17. marca: Podčetrtak, Frankolovo, Semič (v koledarjih je sejem zapisan na 15. marca, a občina nam je poslala sporočilo, da bo sejem na ponedeljek pred sv. Jožefom) Rečica ob Savinji, Mengeš, Škofja Loka, Trbovlje, Strigova, St. Vid pri Logatcu, Žužemberk, Središče (kramarski), Motnik;
18. marca: Krško, Begunje;
19. marca: Ljubno ob Savinji, Ptujška gora (kramarski), Sv. Barbara v Haložah (kramarski), Jesenice;

20. marca: Bogojina, Kočevje, Studenec-Ig, Sv. Trojica v Sl. goricah, Irča vas, Dravograd, Kranjska gora, Smarje pri Jelšah;
 21. marca: Sv. Krištof pri Laškem, Smarjeta pri Laškem;
 22. marca: Smartno ob Paki, Tržič, Grahovo.

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili 11. t. m. v devizah (prve številke službeni tečaj, druge v oklepajih tečaj na svobodnem trgu):

1 angleški funt za 174.57 do 177.77 (za 215.90 do 219.10) din;

1 ameriški dolar za 44.25 do 44.85 (za 54.80 do 55.20) din;

1 švicarski frank za 10.29 do 10.39 (za 12.71 do 12.81) din.

Nemške klirinške marke so bile po 17.72 do 17.92 din. Vojna škoda se je trgovala v Beogradu po 477.50 din.

Tedenski tržni pregled

GOVED. Za kg. žive teže so se trgovali: v Mariboru: voli I. po 10, II. po 9.75, III. po 9, telce I. po 9, II. po 8.25, III. po 7.50, krave I. po 7.75, II. po 7, III. po 6.25, teleta I. po 11, II. po 8 din.

SVINJE. Za kg žive teže so se trgovali: v Kranju: špeharji po 19 do 19.50, pršutarji po 17 do 18, v Celju: špeharji po 19 do 20, pršutarji po 15 do 16 din.

KRMA. V Mariboru: seno 120, slama 85, v Kranju seno 150 do 200, slama 100, v Celju: lucerna 150, seno 120, slama 65 din za 100 kg.

ZABELA. V Mariboru: slanina 24, svinjska mast 29, v Kranju: slanina 26, svinjska mast 28 do 32, v Celju: slanina 28 do 29, svinjska mast 32 din za kg.

KROMPIR. V Mariboru 2.25, v Kranju 2 do 2.25, v Celju 2.75 din za kg.

VOLNA. V Kranju: oprana jezerska volna 112 din za kg.

JAJCA. V Mariboru 1.25, v Kranju 1 do 1.50, v Celju 1.25 din za kos.

MED. V Mariboru 42, v Kranju 36 do 40, v Celju 40 din za kg.

FIZOL. V Mariboru 7.25, v Kranju 8 do 10, v Celju 7 do 9 din za kg.

Drobne vesti

= Za olajšanje uvoza nafte iz Rumunije. Rumunija nam je sicer zagotovila zadostne količine nafte, vendar se pa pojavljajo težave pri uvozu. Da se te težave odstranijo, predlaga ravnateljstvo za trgovino s tujino potrebne ukrepe.

= 100 vagonov jabolok v Nemčijo in Češkomoravsko. Dovoljen je izvoz še 100 vagonov presnih jabolok v Nemčijo in Češkomoravski protektorat, in sicer po 40 mark za 100 kg franco meja. Za pošiljke preko Madžarske pa se bo plačalo še po 1.50 marke več. Pri prodaji jabolok v Češkomoravski protektorat je treba določiti cene na podlagi tečaja 15.80 din za eno marko. Za izvoz v okviru kontingenta ne dovoljuje Prizad nobene izvozne nagrade.

= Jugoslovensko-nemška gospodarska pogajanja. Pogajanja naših zastopnikov z zastopniki nemškega ministrstva za prehrano v Berlinu so bila uspešno zaključena. Ugotovljeno je bilo, da Jugoslavija lahko izpolni svoje obveznosti glede dobave turščice Nemčiji. V kratkem se sestane jugoslovensko-nemški odbor, ki bo obravnaval vprašanje izvoza našega mehkega lesa v Nemčijo.

= Rusija bo razstavljala na beograjskem velesejmu. V Beogradu so se že začele priprave za letošnji pomladni velesejem, katerega se udeležijo z veliko razstavo tudi Sovjetska Rusija. Njeno trgovinsko zastopstvo je naprosilo upravo velesejma, da odstopi Rusiji drugi veliki paviljon na sejmišču, kar se je tudi zgodilo. Poleg tega je dobila Rusija na razpolago okrog 500 kvadratnih metrov prostora, kjer bo razstavila kmetijske stroje. Poleg Rusije se udeležijo beograjskega velesejma tudi Slovaška, Italija, Bolgarija in še več drugih držav.

= Izvoz našega bavksita v Rusijo. V nedeljo je prispel v Split ravnatelj odseka za rude pri sovjetskem poslaništvu v Beogradu Aleksander Petrovič Antošin ter nakupil večjo količino bavksita in silicija. Prva pošiljka bavksita in silicija bo poslana v Rusijo te dni.

Novice

* Sreske seje nacionalistov v Mariboru in Ljutomeru. V nedeljo dopoldne sta bili v Mariboru seji sreskih odborov JNS in omladine JNS. Predsedoval je dr. Franjo Lipold, izčrpno pa sta poročala o vseh perečih vprašanjih zunanje in notranje politike minister g. Ivan Pucelj in podpredsednik mladinskega banovinskega odbora dr. Branko Vrčon. Prav tako je bila v nedeljo v Ljutomeru seja tamkajšnjega sreskega odbora JNS. Od-

borniki so seji polnoštevilno prisostvovali. Predsedoval je g. Franc Skuhala, ki je z lepim uvodnim govorom očrtal delo sreskega odbora v preteklem letu, njegova prizadevanja za razširitev strankine organizacije in poglobitev njenega dela. Nato sta podala zanimivi poročili odposlanca banovinskega odbora JNS in omladinske JNS gg. Milan Mravlje in Andrej Uršič. Oba sta bila deležna za svoja izvajanja navdušenega odobravanja.

* Sreski seji jugoslovenskih nacionalistov v Slovenjem Gradcu in Kamniku. Nedavno je bila v Slovenjem Gradcu skupna sreska seja Jugoslovenske nacionalne stranke in nacionalne omladine ob polnoštevilni udeležbi odbornikov. Seji je predsedoval g. Vinco Canjko. V imenu banovinskega odbora JNS in OJNS sta na seji poročala gg. Milan Mravlje in inž. Boris Sancin. Isti večer je bila tudi seja krajevnih odborov JNS in OJNS za Slovenji Gradec. Dalje je bila v Kamniku v dvorani Narodnega doma širša sreska seja sreskih odborov JNS in OJNS, kateri je predsedoval g. Anton Cerar. Kot odposlanca banovinskih odborov JNS in OJNS sta poročala na seji minister g. Ivan Pucelj in banovinski tajnik OJNS g. Andrej Uršič.

* Ban boter osemnajstemu otroku. V Radgonci v bližini Doła pri Litiji ima 45-letni posestnik Franc Oblak tako veliko družino, da ne morejo vsi jesti za eno mizo. 43-letna posestnikova žena Rozalija je namreč pred nedavnim povila v ljubljanski porodnišnici osemnajstega otroka, krepkega fanta, medtem ko šteje njen najstarejši sin 21 let in pojde v kratkem k vojakom. Izmed 16 živih otrok je deset fantov in šest deklet. Zadnemu otroku je te dni botroval ban g. dr. Marko Natlačen, ki ga je sam držal pri krstu.

* Novi predsednik Glavne zadrzne zveze. Te dni je bila v Beogradu seja osrednjega odbora Glavne zadrzne zveze. Na seji se je konstituiral na glavni skupščini izvoljeni odbor. Namesto umrlega dr. Korošca je bil soglasno izvoljen za novega predsednika Glavne zadrzne zveze predsednik vlade g. Dražića Cvetković, za podpredsednike pa dr. Fran Kulovec, inž. Vojislav Djordjevič, dr. Jančiković in dr. Juretić. Predsednik vlade Cvetković je imel pri tej priliki daljši govor o nalogah zadrznštva v zdajšnjih časih.

* General Uzun-Mirković je umrl. V Beogradu je preminil divizijski general g. Dragotin Uzun-Mirković. Pokojnik je bil eden izmed najodličnejših oficirjev naše vojske in

Euchhold:

Smrt ob potu

8

Kriminalni roman

Po mišljenju preprostih uslužbencev na posestvu v njeni glavi ni moglo biti vse v redu, zakaj od rajnega očeta je bila izsilila, da je lahko študirala na visoki šoli v Berlinu kakor njen brat. Kakor ta je delala tudi izpite. Pozneje se je seveda spet vrnila. Vsi so vedeli, da je storila to na očetovo zahtevo, sicer bi bila dalje študirala kakor možki. Preprostim ljudem se je zdelo to nedoumljivo. Po očetovi smrti je študije nadaljevala. Domov je prišla spet samo zaradi nenadne bratove smrti. V soboto zvečer jo je pripeljal Janez s postaje.

Ali bo ona prevzela posestvo? Naposled bo vodstvo posestva prepustila mogoče celo gospodični Ingi, sorodnici, ki je kot sirota živel je že pol leta v gradu, sama pa nadaljevala študije. To so si grajski ljudje prav za prav želeli, zakaj gospodično Ingo so imeli radi.

Prvi dan po pogrebu je bil deževen in neprijeten. Podoben je bil v tem vsem drugim dnevem, ki so potekali po umoru. Toda mračna tišina in postopanje sta se nehala, odkar so rajnega položili v grobnico. Inšpektor se je že dirjal po dvorišču in v kuhinji je kakor zmeraj kuharica zmerjala dekle. Samo gori, kjer je spala mlada baronica Elizabeta v svoji dekliški sobi, je bilo vse tiho.

Inga ni hotela zbuditi Elizabete, čeprav sta navadno po osmi uri skupaj zajtrkovali.

Ulrihova sestra je dolgo v noč razmišljala in šele proti jutru čvrsto zaspala.

Ko se je naposled zbudila in začudeno

gledaje okoli sebe spoznala, kje je, se je z vso silo zavedla žalostne resničnosti. Ulrih je mrtev! Včeraj so ga pokopali. Zaprla je še enkrat oči, kakor bi se bila mogla na ta način oprostiti bolečnih misli. Bilo je zaman. Njen edini brat je mrtev. Naučiti se bo morala prenašati to bridkost. Poleg bolečin za izgubljenim bratom se je dvigalo v njej sovraštvo proti zločincu, ki ji je ugrabil brata. Če bi ga mogla najti. Če bi ga mogla izvleči iz njegovega skrivališča in ga izročiti pravici! Ne bo imela prej miru, dokler morilec ne bo deležen pravičnega povračila. Oko za oko, zob za zob. Mora se maščevati, mora!

Elizabeta je vstal tako hitro, kakor da ne sme zamuditi niti minute pri iskanju zločince, in se oblekla. Toliko časa je že minilo, a še ni nikakega sledu za morilecem. Šest dni je že preteklo. Dež, ki je padal vse te dni, je že davno izbrisal sledove in morilca bo čedalje težavnejše razkrinkati.

Ne sme zamuditi časa. Še danes hoče sama jezdit v kapelico, kjer je gozdni delavec našel v soboto opoldne njenega brata v mlaki krvi umorjenega, nedaleč od njega pa njegovega konja, privezanega k mecesnu.

Elizabeta se ni mogla ubraniti vtiska, da oblastvena preiskava ni nagla in spretna.

Gozdni delavec, ki se je v svoji vnemi sam prizadeval najti v kapelici in tam okoli kakšno sled in je pri tem našel nedaleč od trupla revolver, je lahko s svojim tekanjem po usodnem prostoru uničil važne znake. Na pri-

javo delavca je braunsbadska policija prišla sicer že v soboto na kraj dogodka in ga zaprla, toda šele v ponedeljek nato je našel po naročilu državnega tožiteljstva kriminalni komisar preiskavo. Ker se ta še ni prikazal na Zehlenu, gotovo doslej ni ničesar odkril.

Raztelesenje je potrdilo samo že znana dejstva. Nobena izmed krogel ga ni zadela, a orožja, s katerim je bil Ulrik zaboden v srce, doslej niso našli; izginilo je brez sledu kakor zločinec. Bil je roparski umor, kakor je izjavil državni tožitelj Krieger. Roparski umor, saj je zločinec s silo strgal uro iz Ulrikovega telovnika. Prav tako mu je vzel denarnico. Čisto navaden roparski umor? Neki nedoločen občutek se je v Elizabetini duši že od začetka upiral temu naziranjju. Včeraj se je ta dvom v njej še okrepil. Ko je namreč snoči z Ingo ponovno govorila o tem, kaj je Ulrik zadnje čase počel, je nanesel pogovor tudi na pošto, ki jo je v zadnjih dneh prejel. Tedaj se je spomnila Inga, da je prav v petek bilo med pošto, ki se je tikala le poslovnih zadev, tudi zasebno pismo. Pismo je bilo v modri kuverti. V petek dopoldne je bilo to pismo prispelo in popoldne je Ulrik odjezdil, ne da bi bil povedal kam.

Elizabeta je začela takoj snoči iskati to pismo, toda njen trud je bil zaman. Pisma ni bilo nikjer.

Lahno je nekdo potrkal na njena vrata. »Ali bediš, Elizabeta?«

»Ti si, Inga?« Elizabeta je odrinila zapah. Nekoliko blede, objokana in z razkuštranimi plavimi lasmi je vstopila mala Inga. »Ne bi te motila, toda prispelo je neko ekspresno pismo iz Braunsbada.«

Elizabeta je hlastno zgrabila pisanje. Iz Braunsbada? Morda od istega človeka, ki ja

je sodeloval v vseh osvobodilnih borbah. Za svoje sposobnosti in osebno junaštvo je bil odlikovan z najvišjimi odlikovanji. Po končani vojni je zavzemal razne visoke položaje.

* **Nenadna smrt odličnega oficirja.** V Beogradu je umrl generalštabni polkovnik g. Ante Parte. Bil je dodeljen štabu za utrjevanje in je šele pred nekaj dnevi zapustil Ljubljano. Ob odhodu iz Ljubljane je obolel za angino, vendar pa ni nihče pričakoval, da bi mogla lahna obolelost utrniti življenje tega odličnega oficirja. Rajniki je bil v Ljubljani povsod priljubljen. Bodi mu časten spomin!

* **Novi upravi Obrtne zbornice in Trgovinskoindustrijske zbornice.** Nedavno je minister za trgovino in industrijo g. dr. Ivan Andres imenoval na predlog bana naše banovine novo predsedstvo in zbornični svet tako za Obrtno zbornico kakor tudi Trgovinsko-industrijsko zbornico. Za predsednika Obrtne zbornice je imenovan Karel Kavka, tesarski mojster v Ljubljani, za podpredsednika pa Rudolf Žitnik, kleparski mojster v Ljubljani. Člani zborničnega sveta so: Rebek Josip, ključavničarski mojster Ljubljana; Urbas Miroslav, klobasičar, Ljubljana; Josip Ambrožič, izdelovatelj gredež, Ljubno na Gorenjskem; Vahtar Miha, knjigoveški mojster, Maribor; Karel Vidmar, pek, Ljubljana; Peter Zdravec, mlinar in žagar, Ormož; Franc Čamerik, ključavničarski mojster, Cerklje pri Kranju; Franc Virbnik, krojač, Šoštanj, Jurij Verbič, čevljar, Novo mesto; Ivan Vrhovec, krojač, St. Vid nad Ljubljano; Ivan Sojč, kipar, Maribor; Alojz Vimer, tesar, Ptuj; Miha Zalokar, dimnikar, Radovljica; Anton Lečnik, urar iz Celja; Janez Vrečar, mizar, Domžale; Jože Musar, mesar, Ljubljana; Josip Rueh, klepar, Brežice; inž. Boleslav Likar, izdelovalec centralnih kurjav, Ljubljana. — Za predsednika Trgovinsko-industrijske zbornice je imenovan Karl Čeč. Predsednik industrijskega odseka je Rihard Skubec in podpredsednik dr. Ciril Pavlin, predsednik trgovinskega odseka Albin Smerkolj in podpredsednik Anton Fazarinc, predsednik gostinskega odseka pa Ciril Majcen. Za člane industrijskega odseka so imenovani: dr. Kozma Ahačič, Ivan Avsenek, Bogomil Burnik, Karel Čeč, Evgen Ivanc, Josip Kavčič, inž. Kiepac, inž. Tomo Knez, Alojz Kmetič, Anton Krejči, dr. Ernest Rekar, Anton Rojina, Franc Sirc in Stane Vidmar; za člane trgovinskega odseka: Maks Cukala, Franc Kamenšek, Edmond Kastelic, Anton Merhar, Ferdo Pinter, Martin Plut, Dragotin Radei, Ivan Rožnik, Milko Senčar, Josip Seni-

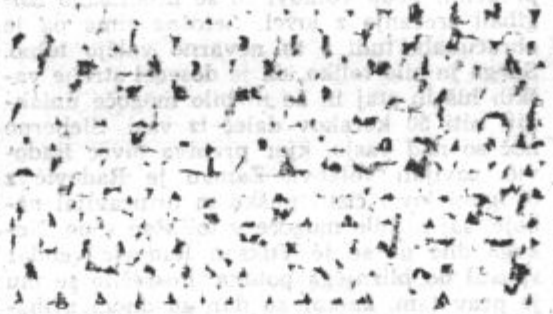
ca in Franc Tavčar; za člane gostinskega odseka pa Josip Cajhen, Gojko Hribar, Anton Koritnik, Stefan Mekiž, Miro Peterlin, Josip Serec, Ivan Skrlj, Josip Verlič in Josip Vindišer.

* **Nemški list o Jugoslaviji.** »Neues Wiener Tagblatt« je v svoji številki z dne 4. t. m. posvetil v posebni prilogi 20 strani naš državi pod naslovom »Soseba Jugoslavija«. Na uvodnem mestu prinaša izjavo našega ministra za trgovino in industrijo dr. Andreasa o gospodarskih odnosih med obema državama, glavni urednik lista pa objavlja članek »Gospodarsko tovarištvo«, ki je prav tako posvečen gospodarski izmenjavi med Jugoslavijo in Nemčijo. Gospodarskim vraščanjem je posvečeno tudi še več drugih članov jugoslovenskih piscev, toda v prilogi nletimo tudi na prispevke, ki prikazujejo naše kulturno in javno življenje sploh. Dunajskemu listu gre polno priznanje za ta uspeh prikaz naše države nemškemu občinstvu. Priprilani smo, da je s tem mnogo pripomogel k boljšemu medsebojnemu poznavanju.

* **Banova uredba o turščinem kruhu.** Ban dravske banovine je izdal odredbo, ki določa, da smejo peči pekarnice v dravski banovini tudi kruh iz turščine moke. Ta kruh se peče v kosih 0.84 kg teže in se sme prodajati po štiri dinarje za kos. Za kruh, ki se peče po tej odredbi, ne veljajo predpisi naredb o nakaznicah za kruh in moko.

* **Gosti iz Madžarske.** Po poročilih madžarskih listov bodo našo državo pomladi obiskali madžarski izletniki v več skupinah. Nekaj madžarskih gostov je zadne dni že obiskalo Dalmacijo, Hercegovino in Boko Kotorsko.

* **Novi japonski poslanik za Jugoslavijo.** Tošitaka Okubo je te dni prispel v Beograd in izročil svoje poverilnice knezu namestniku Pavlu. Japonski poslanik ima svoj sedež v Budimpešti za vse podonavske države.

bil takrat pisal Ulriku? Pisava na kuverti je bila krepka.

»Saj prideš kmalu dol k zajtrku?« je rekla Inga in zapustila sobo.

Elizabeta je prikimala. Nato je odprla pismo in brala. Njeno srce je viharno tolklo. Toda pismo ni vsebovalo pričakovanega presenečenja. Bilo je pismo od kriminalnega komisarja Butowa.

* **Veseloštevovana gospodična plemenita Schmelingoval**

Da sem lahko nepoznan delal, vas do- slej še nisem obiskal. Hotel sem prej na licu mesta doseči kak uspeh. Zdaj pa bi želel govoriti z vami; morda jutri v petek dopoldne. Čakal vas bom pod kapelo na gozdni poti s Zehlena in vas prosim, da se poslužite te poti, ne ceste, ker mi je na tem, da naju nihče ne vidi skupaj. Če želite, da bi bil najin sestanek ob kakšnem drugem času, vas prosim, da mi to naglo pisмено javite na naslov: pisatelj Bülow, vila »Gozdni mir«. Pod tem imenom lahko presodim, sem nekaj važnega odkril, potrebuje mpa vašega sodelovanja. Braunsbad, 26. aprila.

Vdani

Henrik Butow, kriminalni komisar.

Nekaj važnega je odkril! Elizabeta je še enkrat prebrala ta stavek.

Ozrla se je skozi okno: nič več ni deževalo. Nato je pogledala na uro: pol devetih. Če se hitro obleče, še lahko pride. Zajtrk ji ne bo vzlel mnogo časa. Čim prej mora izvedeti, kaj je dognal komisar, a naposled mora tudi videti kraj, kjer je bil izvršen strašni zločin,

Otroci so se pravkar med velikim odmorom prerivali in igrali pred šolo, ko je Elizabetin konj tekel po umazani vaški cesti. Mladi učitelj jo je ljubezljivo pozdravil in skoraj hrepeneče pogledal za njo, medtem ko so se otroci skoraj prestrašeno umaknili konju.

Kako elegantno je sedela na konju. Tesna jahalna obleka je pričala o vitki, vendar polni postavi in o lepih prsih. Odzdravila je milostno kakor kakšna kraljica.

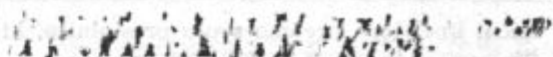
Zunaj vasi je ubrala Elizabeta poljsko pot, ki je držala v Braunsbadski gozd in h kapeli.

Vse okoli so se razprostirali njive in travniki. Za brezami s svetlim listjem se je svetlikala reka, na obeh straneh doline so se vzdigovale v zrak s temnimi gozdovi pokrite gore, ki so resno in molče dajale okvir pomladni sliki.

Elizabeta ni čutila lepote te slike. Poganja- joči posevki so jo spet spomnili na mrtvega brata. Mislila je na to, s kako vnemo je gos- podaril, kako je z njo in z Ingo preresetaval nove načrte za izboljšanje gospodarstva. Sama se ni mnogo razumela na kmetovanje in je rajši mislila na svoje bodoče pravne študije, ki jih je hotela začeti o veliki noči. Inga pa je sedela z žarečimi lici poleg Ulrika in s svojim zanimanjem, ki ga je kazala za gos- podarstvo, vzpodbujala Ulrika k še večji vne- mi.

Zdaj pa počiva brat pod zemljo. Ne vidi več njiv in rasti na njih.

Znova sta vzplamtela v Elizabetini duši bo- lest in gnev. Čutila je, da ne bo mogla dalje časa tu vzdržati. Vse jo je preveč spominjalo na brata. Šla bo proč v Berlin in študirala. Naj prevzame vodstvo posestva Inga, ki ima veselje s tem. Inga bi bila morala postati Ulrikova žena!

* **Nemški vojaški narod ceni hrabrost ju- goslovenskega vojaka.** Iz Rima poročajo: Nemčija goji, tako pravijo v Berlinu, iskrena čustva do naroda, ki je bil stoletja na braniku proti azijskim vpadom, ki je šele zdaj začel živeti, ki šele zdaj okreva od hu- dih ran in ki je s svojimi predniki rešil in omogočil razvoj ostalih evropskih narodov. Ta narod ne bo nikomur dovolil, da ga iz- koristi kot sredstvo svojih smotrov, ki za nje- govo bodočnost nimajo pomena. Nobena skrivnost ni, da je nemški vojaški narod ved- no cenil hrabrost jugoslovenskega vojaka.

* **Miklova Zala je prispevka koroškega slovenstva.** »Koroški Slovenec« prinaša raz- mišljanje o povesti Miklove Zale in pravi med drugim: »Nedavno sem se po naključju zasedel pri knjigi o Miklovi Zali. Čeprav sem jo že večkrat prebral in ponovno videl na odru, me je spet zgrabila in znova sem do- živel ta lepi kosček naše davne zgodovine. So v naši povesti prizori, ki so neizbrisni. Ali smo se kdaj že zamislili ob tej povesti malo globlje? Zvesta Zala in junaški Mirko posebljata ves naš rod! Slovenska zgodovi- na davnih stoletij do naših dni je zgodovina iskrenega domoljubja in rodoljubja. Naš na- rod koraka kakor Zala in Mirko skozi sto- letja in ohranja vrline ljubezni in zvestobe v dobrih in slabih dneh. Zmeraj je med na- mi čuti modre nasvete starega Serajnika in odločne pozive korenjaškega Mirka. Treba je dejavnih dokazov zvestobe domu in svojem, čeprav ta zvestoba terja hude žrtve. Vsaki naši ženi in vsakemu dekletu pritiče naloga rožanske Zale, junakinje požrtvovalnosti in neizmerne ljubezni do doma, moža in svoj- cev. Vse naše delo in življenje sta borba za domačije, za njihov obstoj in utrditev. Tudi v narodih se vrši ista borba, dvoboj domoljub- ja in rodoljubja s svetom mrzke strasti, laži in izdajstva. Zvestoba zmaguje vsekakor tu- di tod!«

* **Nov most čez Dravo pri Dravogradu.** V »Službenem listu dravske banovine« je raz- pisana gradnja novega kamenitega mostu preko Drave v Dravogradu. Proračun znaša 6.505.300 din, kar je vsekakor lepa vsota, ki jo bo država dala za ta kraj, ki je bil do- slej močno zapuščen. Most bo iz granita in bo v okras ne samo Dravogradu, temveč vsej Dravski kotlini. V letošnjem letu je predvi- dena skozi trg Dravograd tudi modernizaci- ja ceste, tako da bo v doglednem času ves trg lepo urejen. Dravograjski srez bo na ta

Elizabetin konj je začel korakati počasl. Pot je bila na tem mestu močvirnata, kmalu nato pa je držala navkreber.

Tudi Ulrik je jezdil po tej poti, ne da bi bil slutil, da ga je v kapellic čakal zavraten morilec. Tisti ki ga je čakal, je mogel biti sa- mo človek, ki ga je bil tjakaj povabil.

Navaden potepin? Ne, nikdar ne bi bil Ul- rik zaradi navadnega potepina pustil doma delo in šel na sestanek. Ker je Ulrik šel, je morala biti zelo važna reč, zaradi katere je doprinesel tako žrtev.

Toda kakšna važna reč je bila? Kakšne ženske se ni moglo tikati, saj bi bila morala to opaziti. Skrivaj je morda pač kdaj ljubil kakšno dekle. To je verjetno, ker je Elizabeta v nedeljo pri brskanju po Ulrikovih papirjih našla zvezan zavitek pisem z napisom: »Po moji smrti naj se neprebrano zažge.« Elizabe- ta je ustregla bratovi ženi, čeprav jo je mika- lo, da bi pisma prebrala. Sodila je, da so iz- virala pisma od kakšne prve njegove mla- dostne ljubezni.

Ali je morda bil ta zavitek pisem pomem- ben? Ali je bila kriva umora morda divja maščevalnost dekleta ali ljubosumnega, pre- varanega moškega? Ne, Elizabeta tega ni mogla verjeti. Ulrikov značaj ni bil izziva- joč. Ulrik je bil prepošten, da bi prevaral kakšno dekle. Če bi imel razmerje tudi s preprosto mladenko, bi se bil oženil z njo.

Zatopljena v misli je jezdila dalje. Ne, si je rekla, tista pisma ne morejo izdati zlo- činca. Zato jih bo čim prej sežgala in tako ustregla želji rajneke.

Ko je pogledala okoli sebe, je opazila, da je prijahala že v braunsbadski gozd. Kmalu mora prispeti k vznožju hribočka, na katerem stoji kapelica.

način imel lepo urejeno svojo prestolnico, ki bo v okras in ponos vsemu srezu.

* **Uredba o državnem računovodstvu.** V »Službenih novinah« je objavljena uredba o državnem računovodstvu. Z njo se postavlja vse državno računovodstvo na novo podlago. Dozdajšnji način državnega računovodstva je s tem zamenjan, na njegovo mesto je stopil modernejši, duhu časa in razmeram ustrezajoči način.

* **Za 200 vagonov pšenične moke iz Slovaške 485 vagonov turščice.** Minister za prehrano je dovolil »Pogodu«, da sme uvoziti 200 vagonov pšenične moke iz Slovaške. Pogod bo moko plačal s 485 vagoni turščice.

* **VABILO.** Kmetijska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani vljudno vabi vse one vlagatelje, ki se še niso zglasili zaradi dogovora o izplačilu hranilnih vlog, da se jim prej zglasijo v njeni poslovalnici med 8. in 12. uro.

* **Smrtna nesreča pri čiščenju sadnega drevja.** 73letni posestnik Jakob Javšovec v Pavlovcih je pri čiščenju sadnega drevja padel s češnje tako nesrečno, da je obležal mrtev z zlomljenim tilnikom.

* **Potres v Kosovski Mitrovici.** Te dni je bil majhen potres v Kosovski Mitrovici in okolici. Potres ni povzročil škode.

* **Dva ponesrečenca iz Planice.** Pri tekmih v smuških skokih na veliki skakalnici v Planici je bilo tudi nekaj hudih padcev, ki pa k sreči ne bo zapustili prizadetih skakačev hujših posledic. V bolnišnici na Jesenicah ležita naša tekmovalca Ranzinger in Zalokar, o katerih so se razširile razne neosnovane govorice. Zdravnik dr. Hafner, ki ju zdravi, je povedal, da so vse te vesti brez podlage. Ranzinger si je zlomil nogo, vendar je prelom preprost, tako da pri zdravljenju ni težav. Zalokar ima zlomljeno samo kost pri palcu na nogi. Oba bosta kmalu čisto zdrava.

* **Tudi v Medmurju se rušijo hiše.** Kakor po Vojvodini je talna voda zadne dni tudi v Medmurju začela rušiti mnoge hišice. Po večini so to skromni domovi siromašnih družin. V Mačkovcu so bile celo smrtne žrtve pri neki družini, ko se je podrla zgradba. Večina pregnancev iz skromnih domov je našla zavetje pri sosedih.

* **Pogrešan parnik se je oglasil.** Jugoslovenski parnik »Dubac«, ki so ga pogrešali že več kakor pet tednov, je zdaj srečno prispel v neko ameriško пристanišče. Parnik je odplul iz Indije 5. decembra in od takrat ni bilo več slišati o njem. Že pred petimi, še-

stimi tedni bi bil moral prispeti v Ameriko. Ker ga ni bilo, se je pojavila bojazen, da se mu ni kaj pripetilo.

* **Veliko število deklet je šlo na delo v Nemčijo.** Te dni se je odpeljala skupina 543 sezonskih delavcev in delavk v Nemčijo. Med njimi je bilo 443 deklet, ki bodo služile kot gospodinje, služkinje in delavke v raznih nemških krajih.

* **Smrt zaradi padca v prepad.** Nedavno je šel 30 letni Fric Karnar, delavec kemične tovarne na vrh opušenega kamnoloma kemične tvornice. Spodaj na ravnini pod kamnolomom so otroci brcali žogo. Fricu se je pa menda, ko je gledal otroke z vrha, zvrtele v glavi in je padel kakih 25 m globoko na tla. Bil je pri priči mrtev. Naj v miru počiva! Preostalih naše sožalje!

* **Smrt pod vozom.** V St. Pavlu pri Stični se je pripetila huda nesreča. 58letni posestnik Franc Golob, oče številne družine, je v gozdu naložil voz stelje. Ko jo je peljal domov, je v neposredni bližini hiše, kjer drži cesta tik plitkega vaškega potoka, kolo zašlo čez rob ceste in težko naloženi voz se je zvrnil v potok. Nesrečni gospodar je padel v vodo, tako da je tovor obležal nad njim in ga zadušil. Ko so domači in sosedje prihiteli na pomoč, je bilo že prepozno. Nesreča dobrega gospodarja in skrbnega očeta je v vsej soseski zbudila iskreno sožalje.

* **Na Dravskem polju je gorelo.** Posestniku Matiji Herganu v Šikolah je zgorela domačija. Ogenj se je razširil tudi na sosedno domačijo posestnice Terezije Artenjakove, ki ji je zgorel del hiše. Kaže, da gre za požig. Orožniki so že prijeli neko sumljivo osebo.

* **Nad 30 zastrupljenih volkov v medsebojni borbi.** Kolašinski lovec Vuksan Radović je v eni noči spravil s sveta 30 volkov. Že nekaj let je bila velika tolpa volkov strah in trepet mirnih ovčarjev v kolaškem okraju. Lovci so prirejali velike pogone, se postavljali v zasede, zmrzovali po skalnatih predelih. Toda volkovi so se prebrisanost izogibali srečanja z lovci. Letošna zima pa je obračunala tudi s to nevarno voljšo tolpo. Snega je bilo toliko, da je dosegel strehe vaških hiš in staj in se ni bilo mogoče umakniti niti 50 korakov daleč iz vasi. Sleherno noč so nad vasjo, kjer prebiva lovec Radović, zavijali volkovi. Zaman je Radović z drugimi lovci čistil puško in pripravljaj naboje, saj ni bilo mogoče v tolikšen sneg. Neka dne pa se je Vuksan Radović vendar spustil do bližnjega potoka. Posrečilo se mu je prav tam, kamor so dan za dnem prihajali tulit volkovi, razmetati kosce zastrupljenega mesa. Nastopila je grozna noč. Nastalo je krvavo klanje med zastrupljenimi volkovi. Divje tuljenje se je oglašalo v tiho noč vse do zore. Prizorišče borbe med volkovi je bilo drugi dan strašno. Od 30 volkov so ostali samo raztrgani kosi, razmetani kakva dva kilometra naokrog.

* **V smrt je šel.** Te dni je 69letni posestnik Jakob Slovenec iz Velikega Trgovišča, oče rveh odraslih otrok skočil v reko Sotlo v Zelenjaku in utonil. Pri Orešju so ga domačini mrtvega potegnili iz Sotle in ga pokopali na tamkajšnjem pokopališču. Kaj je moža poglalo v smrt, ni znano. Menda se mu je omračil um.

* **Na grobu svoje matere se je ustrelil.** 21-letni delavec Ivan Hudolin, doma iz Gornjih Dajn je prišel te dni na pokopališče v Zalem logu, kjer je pokopana njegova pred leti umrla mati Marija. Nesrečnik se je vlekel na grob in si z dvema streloma iz karabinke končal življenje. Vzrok samomora je čisto neznan, saj je živel pokojnik s svojci kakor tudi z drugimi ljudmi v najlepšem soglasju.

* **Razočarana nad življenjem je skočila v Savo.** Predzadno nedeljo je skočila v Savo in utonila šele 26 letna žena Ivanka Podbevškova iz Trbovelj. Na bregu je nesrečnica pustila le plašč in torbico, v kateri so bila tri pisma. Poslovilna pisma so bila naslovljena na moža, mater in še nekoga. Možja je prosila, naj skrbi za otročička, ki šteje komaj eno leto, in ji odpusti, da ga je morala zapustiti za vedno. Mater prosila, naj ji oprosti, da je po tuji krivdi zašla na kriva pota. Tudi v tem pismu je bil otrok njena glavna skrb. Iz pisem izhaja huda zagrenjenost nad kruto usodo, ki ji je uničila vso življenjsko srečo.

* **Slaboumno rejenko je imel zaprto v hlevu.** Posestnik Janez Adam na Kozjem vrhu ima že tri leta zdaj 10-letno občinsko siroto Marijo Markačovo pri sebi. Remiška občina mu plačuje za vzdrževanje otroka na mesec 30 din. Toda posestnik ima otroka v hlevu pri živini, kjer je docela zapuščen. Deklica je nekoliko duševno omejena in si sama ne more nič pomagati. Pozimi ni imela tople obleke, a spala je na stelji v hlevu brez odeje. Oblastva so zdaj vzela zadevo v roke.

* **Požig pri Celju.** Nedavno noč je nastal požar v Tremerjah pri Celju. Gorjeti je začelo gospodarsko poslopje posestnika Jakoba Štora. Kakor je dognano, je neznanec za-

Peto poglavje

Kriminalni komisar Butow je stopal počasi po ozki stezi, ki je držala od kapele navzdol proti gozdni poti, po kateri bo prišla baronica Elizabeta Schmelingova.

Ali bo točna? Pogledal je na uro. Kazala je deset minut pred enajsto. Tedaj je zaslišal hrkanje konja in trenutek nato je zagledal žival, na kateri je sedela temno oblečena ženska postava.

Hitel ji je nasproti. Skočila je bila s konja in vodila žival po strmi poti navzgor. Komisarja še ni videla, zato jo je ta lahko še nemoteno opazoval in občudoval njeno visoko, vitko postavo in njen resni, ozki obraz. Toda v njenih ustih in v njenih očeh je bilo nekaj kakor ošabnost in gospodovalnost. Niti malo sledu o zasanjanosti, ki napravlja ženske tako mikavne za moške, ni bilo na njenem obrazu. Komisar je takoj spoznal, da obvladujeta njeno dušo razum in volja, medtem ko srce pri njej ne pride do veljave.

Stopil je k njej in ji pokazal svojo policijsko legitimacijo: »Gotovo imam čast predstaviti se baronici Schmelingovi.«

Elizabeto je presenetilo, ko je kriminalni komisar tako nenadno stopil k njej izza drevja. Trenutek nato pa je že mirno uprla svoj pogled vanj. Napravil je nanjo dober vtis. Bil je prav za prav videti kakor oficir v civilu. Imel je visoko postavo in njegova drža je bila strumna. V ogorelem obrazu so se mu svetile ostre oči. Tudi nos je bil oster. Širokokrajni črni klobuk mu ni prav pristojal, a nositi ga je moral, ker je nastopal kot umetnik, da je prikrival svoj pravi poklic.

»Ali sem že prepozno prišla, gospod Butow?«

»Prosim, recite mi Bülow, milostljiva gospodična! Četudi ni videti nikjer nobene žive duše, je vendarle treba biti pazljiv. Ne, niste prišli prepozno, saj še ni enajst. Nisem se vam hotel predstaviti prav pred kapelo. Lahko bi tjakaj prišči kak rad vednež, čeprav je gori na straži moj pes. Ali vam lahko privežem konja za ta čas kar tule?«

»Lahko, če mislite, da je tako prav.«
Privezal je konja k bližnji bukvi in nato pokazal na leseno klop, ki je precej skrita pod drevjem malo niže od kapele.

»Gospodična baronica, preden vam pokažem v kapeli svoje večerajšnje odkritje, bi vam rad zastavil nekaj važnih vprašanj. V kapelici bi me lahko videl z vami kak izletnik. Zato tudi mislim, da bo treba obisk kapelice omejiti na čim krajši čas. Previdnost je potrebna. Ali vam je prav?«

»Seveda, če je to potrebno. Gotovo pa si le težavno predstavljam, da ste mogli ostati v malem Braunsbadu doslej nepoznani.«

Mož se je malce nasmehnil. »O, nihče me ne pozna. Hočem vam tudi izdati, da sem bil celo v Zehlenu na vašem posestvu in v vasi, ne da bi kdo le zaslutil, kdo sem. Moja obleka seveda ni bila dovolj salonska, da bi se vam mogel predstaviti v njej, zakaj prišel sem kot brezposeln ključavničarski pomočnik. Vaš vrtnar je imel pokvarjeno ključavnico, no, jaz pa sem hotel slišati, kaj govore ljudje o umoru. Kolikor sem dognal, gospod baron tod okoli ni imel osebnih sovražnikov. Večjih vsot navadno tudi ni nosil s seboj, tako da bi lahko brez nadaljnega sklepal na roparski umor.«

Elizabeta ga je presenečeno pogledala. Kako spretno je postopal in kako jasno je presojal položaj. Očitno torej prav tako kakor

sama ne verjame v roparski umor, medtem, ko državno tožiteljstvo meni, da je bil izvršen čisto navaden roparski umor.

»Ne«, je rekla. »Ulrik je nosil s seboj le toliko denarja, kolikor ga je potreboval. Vendar pa se ne da ugotoviti, kolikšen znesek je imel s seboj na usodni petek.«

»Nabavke pri trgovcih in obrtnikih v Braunsbadu je plačeval redno vsakega prvega v mesecu. Za ta plačila pa je imel še več ko teden dni časa«, je nadaljeval komisar. »Imel je torej le neznanoto vsoto s seboj ali pa je morda iz neznanega vzroka vzel več denarja na pot. Ali smatrate to za možno, milostiva gospodična?«

»Mislite menda, da je nesel denar kakšnemu izsiljevalcu?«

Butow ni takoj odgovoril, temveč je nekaj časa gledal pred sebe. »Ne«, je odvrnil nato, »čeprav tudi to ni izključeno. Ne, ne verjamem, da bi šlo za izsiljevanje.«

»Toda«, ga je razburjeno prekinila Elizabeta, »povedati vam moram, da je Ulrik v petek zjutraj prejel iz Braunsbada pismo, in sicer zasebno pismo, dasi je prejemal skoraj brez izjeme le poslovna pisma.«

Komisar se je zganil in oči so se mu zablesčale. »Kje je tisto pismo? Ali ste ga šele zdaj našli?«

Elizabeta mu je povedala, kolikor je o pismu vedela. Butow jo je pir tem pozorno gledal in nekajkrat prikimal. »To vsekakor ni tako važno, kakor sem mislil spočetka«, je rekel spet čisto mirno. »Ali gospodična sestrična ve vsaj to, kakšna pisava je bila? Moška ali ženska?«

(Dalje)

žgal kup slame ob slamoreznicah. Ogenj se je hitro razširil in zajel v pol ure vse poslopje. Na kraj požara so najprej prihiteli gasilci iz Celja, kmalu za njimi pa tudi gasilci iz Gaberja in iz Laškega.

* **Tihotapska žaloigra na meji.** V obmejnem Holmcu pri Sv. Danijelu v Mežiški dolini se je odigrala tihotapska žaloigra, ki je terjala življenje mladega tihotapca. Tihotapska strast je gnala 27letnega jeklarniškega delavca Logarja iz Guštanja čez mejo. Službujoči graničar ga je zalotil in ga pozval naj se ustavi. Ker se tihotapec ni ustavil, je graničar uporabil orožje. Ustrelil je Logarja v nogo. Tudi to še ni zaleglo. Ranjenec je tekel dalje. Spet je počil strel, ki ga je zadel v hrbet. Mladi delavec se je mrtvev zgrudil.

* **Drzen vlom sredi noči.** Nedavno noč so neznani tatovi vdrl v pisarno lastnika usnjarne g. Knafliča v Smartnem pri Litiji, navrtali železno blagajno in odnesli 8000 din. Oblastva imajo na sumu dve osebi, ki bi prišli v poštev pri vlomu.

* **Na meji ustreljen.** Bivši tovarniški delavec Volentar Anton je rad zahajal čez mejo po svojih skrivnih potih. Pri tem se ni nikdar zmenil za svarišne klice obmejnih stražarjev. Nedavno pa je bil ustreljen. Mrtveca so prepeljali v mrtvašnico na Prevalje.

* **Tihotapca so prijeli.** Na cesti iz Limbuša proti Mariboru so zasačili orožniki skupino tihotapcev, ko so nosili sumljive nahrbtnike. Zajeli so glavnega med njimi, nekega Franca Krajska, pri katerem so našli v skrbno skriti vreči 8 kg saharina, vrednega okoli 5.000 din.

* **Kazen za roparski napad.** Pred sodniki malega kazenskega senata v Ljubljani je bila te dni petorica obtožencev, ki so lani dobršen čas povzročali precejšnjo škodo tuji imovini na pobudo in s pomočjo svojih že nekoč kaznovanih svetovalcev. Glavni predmet razprave proti obtožencem, 26-letnemu delavcu Feliks Miru iz Slatine Radencev, 25-letnemu mizarškemu pomočniku Josipu Nahtigalu, starejšemu maloletniku delavcu Stanku P. iz Gorij pri Bledu, prav tako maloletnemu Miroslavu P., trgovskemu potniku iz Ljubljane in ženi prvega obtoženca delavki Barbari je bil roparski napad, ki sta ga Mir in Nahtigal lani oktobra izvedla na lastnico papirnice na Sv. Petra cesti v Ljubljani Marijo Majcnovo. Napad pa se je ponesrečil, ker je napadena gospa precej odločno nastopila. Njuna maloletna tovariša pa sta bila obtožena, da sta kradla papir ge. Majcnovi. Pri tej je bil namreč nekaj časa

v službi kot dostavljalec in inkasant tretji obtoženelec Stanko P., ki se je dal od Feliksa Mira in Miroslava P. prepovoriti, da je svoji delodajalki iz skladišča, do katerega je imel ključ, odnašal velike količine njene papirne zaloge. Z Mirom sta samo v lanskem septembru odnesla iz skladišča in prodala okrog 70 kg papirnatih vrečic, tri bale tiskovnega in eno balo krušnega papirja. Še prej pa je Stanko P., na Miroslavovo prigovarjanje nekako od februarja pa do avgusta lani izvozil iz skladišča papirja za skupno vrednost okrog 19.000 din. Zadnja obtoženka Barbara pa je bila obtožena, da je pomagala zapravljati tisti denar, ki so ga drugi obtoženci izkupili od ukradenih reči. Obsojeni so bili: Feliks Mir zaradi poskušenega roparskega napada in zaradi nakupovanja ukradenih reči na 20 mesecev robije, 60 din denarne kazni in na dvoletno izgubo častnih državljskih pravic, Josip Nahtigal za udeležbo pri roparskem napadu na eno leto strogega zapora in na epoletno izgubo častnih državljskih pravic, Stanko P. zaradi tatvin na škodo svoje delodajalke na eno leto strogega zapora, Miroslav P. zaradi tatvin, nagovarjanja k tatvini in zaradi nakupovanja ukradenih reči na štiri mesece strogega zapora ter na 600 din denarne kazni ali nadaljnjih 10 dni zapora, Barbara Mirova pa na en mesec in 15 dni strogega zapora.

* **Sprejem mladeničev v inženjersko podoficirsko šolo v šabcu,** konjeniško v Zemu, artilerijsko v Čupriji in avtomobilsko podoficirsko šolo v Beogradu. starost od 18 do 21 let. Rok za prijavo je kratek. Vsa zadevna pojasnila dobite ustno ali pismeno: Koncesionirana pisarna Per Fran, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova 14. Za pismeni odgovor priložite znamke ali kolek za 10 din.

* **Sprejem mladeničev v inženjersko podoficirsko šolo v starosti od 18 do 21 let in vojaško podkovsko v starosti od 17 do 21 let.** Rok za prijavo je do 15. marca letos. Vsa zadevna pojasnila dobite ustno ali pismeno v koncesionirani pisarni Franca Pera, kapetana v p., Ljubljana, Maistrova 14. Za pismeni odgovor priložite kolek ali znamko za 10 dinarjev.

PREZGODAJ

Stražnik pride v trenutku, ko se vlomilec plazi s svojim plenom skozi okno. »He vi, zdi se mi, da prihajam haš prav!«

»Ne gospod stražnik, malo prezgodaj,« odvrne hladnokrvno vlomilec.

Popotnikova torba

Haloze dobijo premalo moke

Sv. Barbara v Halozah, marca.

Ker Haloze ne pridelujejo skoro nič žita, je primanjkovalje moke pri nas še občutnejše. Ljudje se vsak dan zbirajo pred trgovinami in občinskimi uradi ter zahtevajo moko. Ustanovljeni so v posameznih občinah prehranjevalni uradi, toda na karte ne dobe predpisane količine moke.

V teh hudih časih bi bilo pričakovati, da se malo pohiti z delom in vzpostavi red, zlasti v obmejnih krajih.

Ljudje so sicer zadovoljni, da nam je pr hranjeno vojno gorje, ki ga bodo vojskujoče se države čedalje huje občutile, nekateri pa se le ne zavedajo te dobrote in zato podlegajo tuji propagandi. Res je, da so to le nevedni ljudje, vendar je kljub temu dolžnost oblasti, da poskrbe v obmejnih krajih za zadostno količino živil.

Iz Prekmurja

Povodenj v Prekmurju. Zaradi večdnevne deževja so prekmurški potoki močno narasli in mnogokje prestopili bregove. Najhuje je narasla rečica Ledava in preplavila razsežno ozemlje. Najobčutnejše so bili prizadeti polanski, černelavski in soboški okoliš. V Polani je Ledava preplavila cesto, ki drži v vas, v Černelavcih pa je segla preko pašnikov skoraj do glavne ceste, ki drži iz Murske Sobotice proti državni meji. V Murski Soboti sami je Ledava preplavila veliki park in del sveta ob Šiftarjevem mlinu. Ker je preplavljanje prekmurških voda izredno pogosto, je nujno, da bi se želja prekmurškega ljudstva po hitri in dobri regulaciji Ledave in pritokov že vendar izpolnila.

Narodno gledališče iz Maribora je gostovalo v Murski Soboti. Nedavno se je narodno gledališče iz Maribora predstavilo murskosoboškemu občinstvu z Benedettijevo burko »Dva ducata rdečih rož«. Obisk je bil polnoštevilen, samo murskosoboške veljake smo

K MIRKO BRODNIK:

NOVIM ZARJAM

ROMAN IZ SEDANJH DNI

1. del

Grmenje na vzhodu

I.

Nad vso dolino je odmevalo rezko piskanje siren. Mrak je že legal na deželo. Zakrival je svino, ki je bila z njo pokrita vsa pokrajina. V tem mraku je bilo videti vse manj otožno, manj zapuščen, kakor pa je bilo v resnici.

Velika vrata tovarne so se začela odpirati. Trenutek nato so že jela bruhati dolge vrste delavcev. Kdor je stal na griču nad Fôret-Longom, je videl pod sabo najprej vse polno dolgih kač, ki so se redčile in razpletale, potem pa izginjale kakor mravlje. Na tisoče delavcev v potemnelih oblekah je hitelo proti svojim domovom. Teža je čakala žena, drugega starši, tretjega otroci.

Vse mogoče narodnosti so se bile zbrale v teh tovarnah. Od vseh strani neba je zaneslo sem ljudi v borbi za kruhom. Stari in mladi so bili med njimi. Le malo obrazov je bilo videti zadovoljnih in veselih. Skoraj na vsakem si lahko bral skrb, ki je kakor mračen oblak zakrivala čelo.

Bilo je v prvih pomladanskih dneh leta 1940.

Kraj Fôret-Long ni bil daleč od nemško francoske meje. Med Nemci in Francozi pa je

že nekaj mesecev divjala vojna. Sicer so bile vso jesen in vso zimo borbe samo izza utrb, ki so na obeh straneh zagrajevale mejo, toda vse je kazalo, da se bo zdaj na pomlad začelo prav zares.

Večkrat so že tuja letala obiskala Fôret-Long in ga obmetavala z bombami. Komaj dvajset dni je šele poteklo, kar je prišel zadnji tak obisk. Posledice so se že zdaj vidle. Eno izmed kril velike tovarne je bilo precej poškodovano. In nekaj mrtvih je bilo tudi. Napad je prišel nepričakovano, ko ni nihče mislil naj. Saj so mislili zdaj vsi samo na to, kako bi v tovarni izdelali čim več blaga, ki ga je čedalje bolj primanjkovalo. Seveda najbolj podjetniki. Delavcem je ostalo nekaj strahu v kosteh in tudi na njihovih obrazih se je videl ta pritajeni strah, ki ga nič ni moglo pregnati.

Med prvimi, ki so to popoldne zapuščali tovarno, je bila tudi skupina naših ljudi, Slovencev, ki jih je skrb za kruh prignala na ta ognjenik. Bili so po večini mladi ljudje, sinovi z majhnih posestev, ki niso mogla preživljati številnih otrok, mladi ljudje, ki so mislili, kako si bodo prihranili nekaj tisočakov in z njimi potem prišli domov, da si bodo tam ustanovili nov dom. Skoraj vsak izmed njih si je že izbral doma dekle, skoraj vsak izmed njih je ob sobotah računal, kako dolgo

bo moral še ostati tu in se pehati za tujca, in le malokdo si ni želel, da bi čimprej odptoval odtod, kjer bo zdaj nastal pekel.

Tudi z Dornikovim Janezom, ki je bil doma z Dolenjskega, prav za prav iz Bele krajine, je bilo tako. Ze štiri leta je delal tu. Štiri leta ločen od svoje Zlate. Samo pisma, ki mu jih je ona zmerom pošiljala in ki je on nanje zmerom odgovarjal, so bila še vez, ki ju je družila. In potem ji je Janez nekega dne pisal, naj pride ona za njim. Da ima dobro mesto in da bi se na Francoskem vzela, ker bi on še ostal tu. To je bilo pred letom dni. Dolgo se je Zlata izgovarjala, da ne more pustiti matere, ki je sama, potem pa je nazadnje le pristala na to. Njeno pismo, ki je pomenilo pristanek, je dobil prav tisti dan, ko je v svet prišla novica, da se je na vzhodu vnela krvava vojna.

Janez je bil zdaj v škripcih. Ali naj ji pusti, da pride v te kraje, kjer je nevarnost, da bo divjala vojna? Dolgo se je boril sam s seboj, med svojo ljubeznijo, ki je hrepenela po Zlati, in med razumom, ki mu je veleval, naj počaka, da se vse razčisti. Potem je prišla zima. Pisal je svoji dragi, da ne kaže, da bi se vojna razvnela tudi na tej strani in da bi tako daleč iztegnila svoje krvave roke. Naj le pride ona, ki je že tako dolgo ni videl.

In zdaj, ko je bila najhujša nevihta pred vrati, mu je odgovorila, da bo jutri prišla in da je po velikih težavah le dobila dovoljenje za prihod.

Janez je pogledal na uro. Čez dobro uro pride vlak. Na postajo pojde, prej pa še mora skočiti domov, da bo spodobno oblečen.

Bregarjev Tone iz sosedne vasi, ki je stanoval skupaj z Janezom, je videl, da je fant

pogrešali. Z igro so bili gledalci prav zadovoljni in si takih gostovanj še žele.

Prekmurkim delavcem je treba najti dobro zaposlitev doma. Večina prekmurških delavcev si želi, da bi mogla biti zaposlena doma. Ljudje ne gredo radi v tujino. Sicer v tujini tu in tam delavce kolikor toliko dobro plačujejo, a zato morajo delavci trdo delati, kar je včasih zelo škodljivo za zdravje. Odločujoči činitelji naj store vse, da bo čim več naše delovne sile ostalo doma.

Smrt starega Lendavčana. V Lendavi je umrl v 80. letu starosti g. Koloman Kereuri, brat upokojenega župnika v Bakovcih. Bil je do zadnjega čil in zdrav. Blag mu spomin!

Severni sij so videli v Prekmurju. Severni sij, ki so ga nedavno opazovali na raznih krajih, je bil viden tudi v Prekmurju, zlasti v severnem delu. Nebo je bilo rdeče obzrjeno na vsej severni strani. Med praznovanji ljudmi je nebesni pojav zbudil mnogo govoric o bližajočih se hudih časih.

Cigan jih je hotel opehariti. Nedavno zvečer so v Murski Soboti trije moški preganjali cigana, ki je v divjem begu tekkel proti grajskem parku. Eden izmed neznanih moških je dohitel cigana in ga vrgel ob tla. Ko so radovedneži prispeli na pozorišče, so takoj videli, za kaj gre. Trije židje so prekoračili mejo in obljubili ciganu 200 din, če jih po skritih potih privede do prve železniške postaje. V Murski Soboti so hoteli ciganu izplačati obljubljeno nagrado, pa so imeli samo en petstotak našega denarja. Cigan se jim je ponudil, da ga bo zmenjal, nato pa je stisnil bankovec v žep in jadrno pobegnil proti parku, oni trije pa za njim. Cigan se je naposed vdal in izročil bankovec, ki so ga nato v nekem lokalu izmenjali in odšteli ciganu 200 din. Neznani tujci so trdili, da imajo samo 500 din v našem denarju in da jim ne bi ostalo nič za pot, če bi cigana odnesel petstotak. Tujci so bili v poletnih oblekah in jih je v nočnem hladu zelo zeblo. V kavarni se niso upali iz strahu, da jih ne bi zasacilo oko postave.

Sedem tatov obsojeno. Grofica Ernestina Bathyanjeva, ki ima svoje posestvo v meji v Prekmurju, je bila že nekajkrat žrtev tatinskih obiskov. Pred kratkim ji je Bratkova vlomilska družba odnesla okrog 25.000 din. Male prej pa je grofica vložila prijavo zoper nekatere svoje uslužbenke, ki so ji kradli denar, perilo in razno orodje. V tej zadevi sta bila na okrožnem sodišču v Soboti obsojena Janez Horvat in Janez Škalič, prvi

na dve leti in dva meseca, drugi pa na dve leti in tri mesece strogega zapora. Poleg njih je prišlo na zatožno klop še pet drugih obtožencev, ker so pri mlačvi odnesli večjo količino pšenice ali pa so skrivali ukradene predmete. Obsojeni so bili na kazni od enega meseca do 40 dni zapora. Oba glavna krivca morata povrniti grofici 34.000 din.

Naši na tujem

Iz kolonij naših rojakov v Ameriki

V New Yorku so se poročili Janez Holeček z Amalijo Kovačičevo, Jurij Koprivšek z Geraldino Nagličevo in Marijan Bandelj z Izabelo Hoferjevo.

V Exportu si je končal življenje Janez Kogovšek. Obesil se je v mrtvašnici. Doma je bil iz Rovt pri Logatcu in je štel okrog 60 let. V Waukeganu pa se je obesil Janez Špilek, star 59 let. Po rodu je bil s Štajerskega.

V kraju Jereju se je smrtno ponesrečil Jakob Tekavec, star 63 let, doma iz Šturja pri Blokah. V Clevelandu je avtomobil do smrti povozil Miho Pavloviča. Pokojnik je štel 29 let in se je rodil v Ameriki.

V Hisholmu je umrl Miha Grivec, doma iz Srednjega Lipovca pri Žužemberku. Pred leti ga je povozil avto, pa je ostal živ, toda dobil je raka na prsih in trpel je hude bolečine, dokler ga ni rešila smrt.

V Brooklynu je postala žrtev materinstva Marija Mihelčičeva, stara 39 let, doma iz Zdihovega v Beli krajini.

V St. Catharini v Kanadi je umrl Jože Molek, v Pittsburgu pa Marija Rihtarjeva, stara 65 let, doma iz Brusnic pri Novem mestu.

V Clevelandu so umrli: Nikolaj Herak, star 49 let, doma iz Braslevice, občina Sošice pri Žužemberku, Josipina Jesenovčeva, stara 50 let, doma iz vasi Jepava, Uršula Kalcova, stara 63 let, doma iz okolice Loža na Notranjskem, Franc Kalin, star 52 let, doma iz Plač na Vipavskem, Marija Mrharjeva rojena Matetova, stara 41 let, doma iz Dolenje vasi pri Ribnici in Frančiška Martinjakova, doma iz Velike Češnjice.

V Fort Smithu je umrl Anton Očepek, star 51 let, doma iz Potoka pri Vačah na Dolenjskem, v Hibbingu Frančiška Zagornikova,

stara 62 let, v Sheyboganu Anton Primc, star 52 let, doma iz Ilirske Bistrice, v Benningu Janez Maršič, star 71 let, doma iz Gruševja pri Prihovi, v Garryju Joža Ahčin, star 68 let, doma iz Poljan pri Ribnici, v Fairportu Janez Palčič, star 70 let, doma z Vrhnike, v Milwaukeeju Nikolaj Vrbnik, doma iz Šoštanja.

V Clevelandu je zadela srčna kap Gregorja Marolta. Star je bil 43 let. Doma iz Raven pri Blokah.

V Clevelandu je umrl Franc Smrekar, star 65 let, doma iz Dolenje vasi pri Višnji gori, v Chicagu Anton Prešern, star okrog 70 let, doma iz Vrbe na Gorenjskem, v La Salleju Andrej Robič, star 67 let, doma iz Lipe pri Mozirju, v Falls Creeku Angela Pojetova, rojena Zakrojskova, stara 42 let, doma v Berwinu pri Chicagu, Alojz Darovec, star nad 70 let, doma iz okolice Novega mesta, v St. Josefu Walleju Marija Wallyjeva rojena Marličeva, stara 80 let, doma iz Gorič nad Kranjem, v Portlandu Janez Vukovič, star 33 let, rojen v Ameriki, v Johnstonu Jože Kavček, star 51 let, doma na Dolenjskem, v Girardu Alojzija Pezdrijeva, doma iz Mošenj pri Radovljici, v New Dulutu Neža Skoletova, stara 73 let, v Columettu Miha Klobučar, star 80 let, doma iz Dupličev.

V Danvilleju se je smrtno ponesrečila Terezija Lawrence, rojena Žganjarjeva, stara 30 let. V Roundupu se je v rudniku smrtno ponesrečil Maks Polšak, star 35 let, rojen na Westfalskem.

V Garryju je umrl Lojze Ahčin in v Bon Carbu Anton Bratkovič, star 62 let, rojen v Sapljanah na Primorskem.

Za naše rudarje v Alzaciji in Loreni: važna uredba. Lani oktobra je izdala Nemčija uredba o izvedbi socialnega zavarovanja v Alzaciji in Loreni. S to uredbo je socialno zavarovanje nemške države razširjeno tudi na Alzacijo in Loreno. Ta uredba je zelo važna za naše rudarje, ki so zaposleni v Alzaciji in Loreni. V smislu pogodbe o socialnem zavarovanju med Jugoslavijo in Nemčijo iz leta 1929, so namreč naši državljani v Nemčiji izenačeni z domačimi delavci v pogledu davkatve iz socialnega zavarovanja. Za rentnike, ki že prejemale rente iz alzaško-lorenskega nezgodnega invalidnega ali rudarskega zavarovanja, pa velja tole: Od 1. januarja leta 1941. dalje se bodo vse rente in pokojnine preračunale na novo. Dokler se ne ugotove proračunski zneski, bodo koristniki prejeli primeren predujem.

zamišljen in ga ni moral motiti. Slutil je, kaj se odigrava v Janezovem srcu. Ko pa sta se že ločila od drugih in sta sama hitela proti sivi hiši v predmestju, kjer ju je pod streho čakala skromna sobica, mu je le rekel:

»Na, Janez, kaj se pa držiš tako žalostno?«

»Žalostno?« Janez je podzavestno ponovil Tonetovo besedo, kakor bi se bil pravkar prebudil. »Saj nisem žalosten, ne. Skrbim me pa le... Ali si bral današnje liste?«

»Da, toda v njih piše zelo malo. Ne smejo nam povedati, kako je z nami. Samo kaže vse da ni najbolje. Če bi bil jaz namesto tebe, bi jo odkuril odtod.«

»Pri tem zaslužku?«

»Kaj zaslužek! Boljša je cela glava kakor denar. Jaz ostanem tu, ker ne vem, kaj naj bi doma počel, ti pa...«

»Vem, zaradi Zlate misliš.«

Umaknil je spet. Šele čez dolgo je nadaljeval:

»Zdaj je že malo pozno. Čez dobre pol ure bo tu. Sicer pa... če bo preslabo kazalo, ne bom dolgo ostal. Toliko sem že prihranil, da bo za majhno kmetijo, nekaj polja bom pa še od doma dobil.«

Doma se je naglo preoblekel. Prosil je Toneta, da bi šel z njim, in prijatelj mu je rad ustregel. Tudi on je Zalto dobro poznal, saj so vsi trije hodili skupaj v šolo.

»Samo predolgo ne smeta praznovati svidenja in preveč vneto, drugače bom ušel s postaje,« je dejal Tone in se zasmel.

Njegov smeh je prihajal od srca, a vendar je čudno mračno odmeval v prazni sobici.

Vlak je imel pol ure zamude. Janez je bil kar na trnih. Silil se je s pogovorom, pa je bil hkrati tako raztresen, da ga je Tone kar postrani gledal.

Na postaji je bilo polno ljudi z velikimi kovčegi. Videlo se je, da se marsikdo pripravljajo za odhod. Odhod prvega vlaka proti Parizu je bil določen za osmo uro zvečer, a zdaj, ko je bila komaj šesta, je bil že ves peron poln čakajočih. Vmes je bilo dosti uniform, po večini so bili mladi ljudje, ki so prišli morda šele pred dnevom ali dvema na dopust, pa so jih zdaj hitro poklicali nazaj na fronto. Spremljale so jih žene, starši, otroci, in pogled na majhne skupine ljudi, ki so se molče poslavljali in niso vedeli, ali se bodo še kdaj videli, je bil hudo žalosten.

Janez se je malo zamotil, ko se je oziral okoli sebe. Potem pa mu je iznenada skoraj zastalo srce in kri mu je zalila obraz. V daljavi se je začul žvižg vlaka, ki ga je pričakoval.

Njegova Zlata prihajal

S Tonom se je zrinil k izhodu, da je ne bi zgrešil.

Dolga vrsta vagonov je prirohnela na postajo. Skoraj povsod so bili le vojaki, ki so prihajali na fronto. Saj je bila komaj petdeset ali šestdeset kilometrov daleč! Le malo je bilo vmes civilistov. Redki so še prihajali na to nevarno ozemlje.

Dolgo je Janez zaman strmel v množico. Zlate ni bilo nikjer. Šele čisto na koncu jo je zagledal, kako je stala še pri vagonu in imela tri velike kovčege, ki jih je kakor brez moči gledala. Hotel je skočiti k njej, toda vratar, ki je stal ob ograji, ga ni pustil. Poklical je postrežnika, ki ni imel dela, in ga poslal po prtljago, potem pa je zaukal, da ga je Zlata takoj spoznala in se ozrla proti nje-mu.

»Zlata!«

Zaklical ji je, naj izroči prtljago strežniku,

in hitro pride. Malo nato je že stala zraven njega, vsa zardela v obraz, in oči so ji od sreče sijale.

»Janez, bala sem se, da te ne bo,« je šepnila, ko jo je objel in poljubil. »Skrbelo me je, ali si dobil mojo pošto. Oh, kako je bila ta pot dolga!«

»Saj si zdaj pri meni,« ji je tiho rekel. »Zdaj je vse dobro...«

Vedel je, da so te besede laž, pa jih je moral reči, da jo je potolažil. Potem se je spomnil, da ni sam.

»Poglej, Tone je tudi prišel z menoj. Saj ga še nisi pozabila?«

»O, nisem ga,« je veselo rekla, in podala Janezovemu tovarišu roko. Potem je dejala: »Veš strašno sem utrujena. Ali si dobil zame kakšno stanovanje?«

»Sem, Zlata. Pri znancih. Kakor doma se boš počutila.«

»Priden si, Janez.«

Strežnik je zdaj že prinesel kovčege in čakal. Janez mu je naročil, kam naj jih nese, in ga plačal. Potem je naročil voz — vsi avtomobili so bili na razpolago samo vojakom — in odpeljali so se v mesto.

Voz je bil ozek in komaj so vsi trije sedeli v njem. Zlata se je stiskala k Janezu, ki je trdno držal njeno roko. Tako je bila ubita, da bi bila skoraj zaspala med enakomernim zibanjem počasnega voza. Potem je voz obstal in Janez je dejal:

»Tu smo, draga moja! Vidiš, Hodnikovi že gledajo skozi okno!«

II.

Pri Hodnikovih so se zbrali številni Slovenci, ki so zvedeli, kdo pride. Ko je Zlata stopila v prostorno kuhinjo, so jo pozdravili

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Turščični pečenjak s slanino. Sedem decilitrov mleka raztepi s pol četrtim decilitrom turščične moke, dodaj sol in malo na drobno zrezane in razpuščene slanine. Vlij to za zmes za prst debelo v dobro namazano kozo, speci v pečici naglo in rjavo ter povezni na krožnik.

Pečeni cmoki. Vzemi čašo mleka, čašo moka in kos sirovega masla, dobro zmešaj in kuhaj, dokler se ne loči od posode in je precej gosto. Nato primešaj še tri jajca. Zamešaj z žlico cmočke in jih peci. V petih minutah je tak cmok na vroči masti pečen.

Zabja juha. Zarumeni moko na masti bledorumenno, dodaj drobno zrezanega zelenega peteršilja, limonovih olupkov, malo majarona in soli. Zalij s kropom. Ko se to lepo skuha, dodaj žabje kratiče in jih pusti vreti le kakih 20 minut, da ostanejo cele. Ako pa hočeš imeti obarvo, prilij manj vode.

Prepečenec iz turščičnega zdroba. Skuhaj mehko dva debelejša krompirja. Ko ju olupiš, ju zelo dobro zmešaj in daj v posodo, kjer imaš četrt litra mleka. Primešaj malo turščičnega zdroba, dodaj dve celi jajci in osoli. Če hočeš, tudi malo sladkaj. Vso zmes dobro premešaj in daj na pomazano pekačo. Kadar je že napol pečeno, deni po vrhu še malo sirovega masla. Speci zlatorumenno. Tako pripraviš zelo okusen prepečenec.

Praktični nasveti

Snov za zamašitev razpok v peči. Dobro zmešaj osem delov ilovice, en del presejanega lesnega pepela, en del kuhinjske soli, en del železnih opilkov, en del galuna in en del navadnega kleja. Vse to mešaj, da postane skoraj trdo, nato pa zamaši vse razpoke in špranje. V peči smeš zakuriti šele, ko se je to mazilo posušilo.

Krastave ali apnene noge kokoši je mogoče zdraviti na več načinov. Najpreprostejši je namazati kokošje noge s kolomazom in jih potresti s pepelom. Tako nastane na nogah nepredušen oklep, ki povzročitelje krastavosti — pršice v nekaj dneh zaduši in kraste se začno počasi luščiti. Ta način odpravljanja krast pa ima slabo stran v tem, da se kakoši kljujejo po nogah in pri tem pogolt-

veseli obrazi, kakor bi jim bila prinesla sonca. Vsak jo je izpraševal, kako je doma, kaj je v domovini. Ceprav so se nekateri šele nedavno priselili v te kraje, vendar so jo obdipali z vprašanji, kakor bi bila domovina že daleč za njimi, kakor bi bili že skoraj pozabili, kako je tam, kjer so jim tekla prva leta, kjer so izkusili toliko težkega življenja, pa tudi toliko lepega. Svetel žarek jim je bila, topel pozdrav.

Zlata je slutila, kaj pomeni tem ljudem, ki jih teže skrbi, njen prihod. Prijazna je bila z vsakomer, kakor bi bil njen brat. In Janez je bil vesel, ko jo je videl, kako ji žari obraz, ko pripoveduje o domu in o ljudeh, ki so bili marsikomu blizu.

Po večerji so se gostje razšli. Zlata je kar nekam pozabila svojo utrujenost in dejala Janezu, da bi si rada zvečer ogledala mesto. Seveda jo je rad vzel s seboj. Hodila sta po ulicah, ki pa so bile le slabo razsvetljene, in še čedalje manj luči je bilo povsod. Skoraj edini ljudje, ki sta jih srečevala, so bili vojaki.

Govorila sta o vsem, kar ju je še čakalo. Janez ji je povedal, kaj se obeta. Da bo vojna najbrž že prav kmalu zadivjala z vso silo in da še ne ve, ali bo sploh mogoče ostati tu. Rekel ji je, da je že mislil odpotovati kam globlje v Francijo in si tam poiskati dela, saj dobrih in izučeni delavcev povsod potrebujejo.

Tudi ona je mislila, da bo tako najbolje. Čemu bi človek tvegaval glavo, če to ni potrebno? In potem se bosta zvela, in če ne bo vojne kmalu konec, se bosta vrnila domov. Janez ji je tudi povedal, koliko si je prihranil in koliko bi še rad nabral.

nejo precej kolomaza in pepela, ki lahko povzročata motnje v prebavilih. Priporočljivejšje je namazati kokošje noge z mazavim milom ter jih po 24 urah oprati v topli vodi. Nato je treba namazati noge z mešanico petroleja in sezamovega olja (en del petroleja in 10 delov sezamovega olja). Ta postopek je treba večkrat ponoviti, dokler ne postanejo noge čisto gladke. Po vseh tega je treba košnjak temeljito očistiti.

Kmetijski svetovalec

Sajenje vinske trte

Sadimo vinske trte navadno v drugi polovici marca in v aprilu. Le, če vreme nagaja, se sadijo tudi v prvi polovici maja. Zemlja v času saditve ne sme biti premokra.

Cepljenki, ki jo nameravaš vsaditi, prikrajšaj glavne korenine na kakih 10 centimetrov, stranske pa na pet centimetrov dolžine. Vrhne (rosne) korenine čisto odreži. Poganjke obrežemo na eno zdravo oko. Če sadimo že jeseni, obrežemo poganjke šele pomladi.

Tako za saditev pripravljene trte pomočimo v mešanico iz vode, kravjeka in ilovice, da se trte prej primejo.

Saditi pa ne smeš v tesne luknje, temveč v jame, da rast ne bo ovirana. Zasajena trta mora stati čim bolj pokoncu, kar dosežeš s tem, da tik ob trti postaviš količek. Glavne in stanske korenine se enakomerno razgrnejo in se zasujejo že z godnim kompostom (okoli devet kilogramov na trto), ki se pri spodnjem delu trte pritlači nato pa se jama zasuje s prstjo. Prst se tudi mora pritlačiti. Trto moraš naravnati in paziti na cepilno mesto, ki mora baš še gledati iz zemlje. Kolikor zdaj moli trte iz zemlje, pokrij z rahlo zemljo dva centimetra visoko. Okoli trte napravi kolobarček, ki naj zadržuje deževnico, kar je važno, če je suša.

Če ti manjka komposta, vzameš enako količino hlevskega gnoja za pognojitev. Toda ta gnoj se trte, odnosno njenih korenin ne sme neposredno dotikati, ker bi to škodovalo rastlini. Korenine in podzemsko debelce zasujemo najprej z izkopano prstjo in šele nato dodamo gnoja, pritlačimo in zasujemo jama s prstjo, katero spet pritlačimo, kakor smo že gori omenili.

Na semenski krompir moramo paziti. Krompir je zelo občutljiv za vlago in toplo-

Listnica uredništva

Do! pri Hrastniku. Gotovo bi bili objavili sliko, če bi jo bili prejeli. Morda smo jo tudi prejeli, pa je bila preslaba za kliše. Zal se po enem letu spričo oblice slik, ki jih prejmemo, ne moremo več spomeniti, kako je bilo. Uredništvo zmerom skuša ustreči dopisnikom, kolikor more in sme, zato nam je zamera nerazumljiva.

to. Zato v kleti za semenski krompir toplina nikdar ne sme biti višja od 8 stopinj Celzija. Skrbimo tudi, da bo klet stalno suha in zračna. Semenski krompir od časa do časa preberimo in odstranimo, kar je bolnega. Skušajmo na vsak način preprečiti, da bi krompir odganjale cime, ker je tak krompir, ki zdaj odganja cime, slab za seme.

Od prezgodne setve nimamo koristi. Mnogi mislijo, da bodo več pridelali, če bodo prej sejali. To pa ne drži. Zemlja se mora prej izsušiti in od pomladnega sonca ogreti, da bo seme dobro pognalo in bo rastlina lepo uspevala. Če je zemlja prevlažna, seme po večini sploh ne požene, ker zgine in postanejo plen raznih škodljivcev. Torej ne sej in ne sadi prezgodaj.

Pokončavanje mahu na travnikih. Glavni vzrok, da se mah širi, je v izčrpani, pustji zemlji. V visokih in visečih legah zlasti pogostoma rase mah zato, ker se tam redkodaj gnoji. Mah se uničuje z modro galico, ki mah docela požge. Se tako dober način pokončavanja pa mahu nikoli za stalno ne odpravi. Prvo leto ga ne bo, v drugem se pa spet pojavi. Popoln uspeh dosežemo samo z gnojenjem travnika. Da se ruša hitro obrase, je treba najprej gnojiti z dušikom. V ta namen vzamemo gnojnice ali apneni dušik. Za dopolnilno gnojilo damo mešanico superfosfata in kalija. Še boljše je Tomaževa žlindra, ki se počasi razkaja. Priporoča se tudi nitrofoskal, ki je mešanica vseh treh glavnih gnojil. To pa samo tedaj, ako nismo že prej potrosili apnenega dušika. Pred gnojenjem se mora travnik zelo dobro prebratati in je treba odstraniti čim več mahu. Ne pozabiti apna. Tega potrebuje trava še največ. Vsako leto ga potrosite na jesen ali zgodaj pomladi.

Stopala sta oprezno dalje.

»Vidiš, doma tega ne bi bilo,« ji je rekel Janez.

»Doma tudi tebe ne bi bilo,« je odvrnila. »Rajši sem pri tebi, kakor bi bila zdaj doma.« Iz hvaležnosti za te besede ji je še bolj stisnil roko.

Nekakšna tesnoba se ga je polotila in ni si vedel razlagati, odkod in zakaj. V daljavi se je čulo bobnenje. Ali prinaša veter odmeve topov s fronte? Ali je pa vse skupaj samo plod njegove vznemirjene domišljije?

Zlata mu je pripovedovala, kako je potovala. Kako je morala čakati na mejah, kako so ji vso prtljago nekajkrat premetali. Kako je morala ostati poldrug dan v Parizu, da je dobila dovoljenje za odhod v kraj za fronto. In niti besede francoskega ni znala. K sreči je naletela na nekega Hrvata, ki je prav tako prišel od doma in je znal nekaj francoskih besed. Ta Hrvat je ostal kar v Parizu, ker je rekel, da ne mara nositi glave na trg.

»Ali je res tako nevarno tu pri vas? Hrvat je vedel toliko povedati!«

»Saj vidiš, da ni,« jo je skušal Janez potolažiti, pa o resničnosti svojih besed sam ni bil preveč trdno prepričan.

»Dobro, da moja mati ne ve, kako hudo je tu,« mu je rekla. »Drugče me ne bi bila pustila potovati. Zmerom sem skrivala časnike pred njo. Sicer pa bi jih ji bila morala jaz brati, ko sirota tako slabo vidi.«

»Se dve ulici imava do doma. Čez pet minut bova tam,« je povedal Janez. »Jaz pa stanujem petdeset korakov stran.«

»Bova pa blizu skupaj,« je odvrnila in se mu nasmehnila.

»Zelo si moral skopariti, da ti je toliko ostalo,« mu je smehljaje se rekla, a obraz ji je žarel. Torej sta še bliže svojemu skupnemu cilju, kakor pa si je ona prej mislila. »Vedel sem, za kaj delam,« je tiho odvrnil. »Veš, lepo je tu... toda zdaj, ko si ti prišla, me je začelo spet vleči v domovino. Prej je nisem tako zelo pogrešal.«

Stopala sta po ulicah. Od devete ure dalje je bila odrejena popolna zatemnitev in zato sta morala pohiteti, da bosta prišla domov še pred tem trenutkom.

Noč je bila jasna in tiha. Od nekod je silil na ulice soj mesečine. Stopala sta roko v roki in molčala.

»Zlata, še nekaj dni in za zmerom boš moja...«

»Ali nisem že zdaj?« je zašepetala in obstala.

Stala sta tako na cesti. V soju mesečine je Janez videl njen obraz, ki se mu je nasmehoval, videl je njene oči, ki so ga gledale tako globoko, tako vdano. Tiho jo je prijel okoli pasu in jo privil k sebi.

V tem je na bližnjem zvoniku ura odbila deveto. Kakor na ukaz so ugasnile redko posejane svetilke in znašla bi se bila v globoki temi, če ne bi bilo mesečine. Vse je bilo mrtvaško tiho, le kakšen zapoznel korak se je kje čul. Ob robu pločnikov so stale drobne svetilke s sinjim steklom, ki so dajale komaj toliko svetlobe, da se človek ni zaletel v kakšen zid.

»Nisva več daleč,« je šepnil Janez Zlati.

»Ali se mar bojiš teme?«

»Ne, Janez, saj si ti pri meni,« mu je tiho odgovorila.

Vendar je čutil, kako njena roka drhti.

Kaj pravijo Angleži o svojih pomorskih izgubah

Angleška admiraliteta je objavila nekaj novih podatkov o dosedanji pomorski vojni. Predvsem pobija admiraliteta v svojem poročilu nemška in italijanska službena poročila o angleških izgubah v dozdajšnjih 18 mesecih vojne.

Tako navaja admiraliteta, da so imeli Angleži ob nastanku vojne samo 15 oklopnih in linijskih ladij, medtem ko Nemci in Italijani trdijo, da so doslej potopili že 34 takih angleških ladij. Angleži so ob nastanku vojne nadalje razpolagali s sedmimi matičnimi ladjami za letala, sovražnik pa trdi, da jih je potopil 13. Nemci in Italijani navajajo tudi, da so potopili 40 križark in 13 podmornic več, kakor jih je ob nastanku vojne štela angleška vojna mornarica.

Glede izgub angleškega trgovskega brodograditelja navaja admiraliteta, da so sovražni podatki pretirani za 100 odstotkov. Poročilo admiralitete pripominja, da so bila slična pretiravanja ugotovljena tudi v svetovni vojni. Tako so na primer Nemci v aprilu leta 1917. navedli za 24.7 odstotka več angleških ladijskih

izgub, kakor so dejansko znašale, v septembru leta 1918. pa za 135.6 odstotka večje izgube od dejanskih.

Glede izgub nemškega in italijanskega trgovskega brodograditelja navaja admiraliteta, da so doslej Nemci in Italijani izgubili skupno 401 trgovsko ladjo, katere je povečini potopila angleška mornarica ali pa lastne posadke. Te ladje so štete skupno nekaj nad dva milijona ton.

Neutrálne ladje, ki so plule pod sovražnim nadzorstvom in so bile potem potopljene ali od Angležev zaplenjene, predstavljajo 61.000 ton. Število teh ladij je 34. Angleži so doslej zaplenili 54 sovražnih ladij z 281.000 tonami. Te ladje so zdaj že v službi angleške trgovske mornarice. Angleški uradni podatki niti ne upoštevajo izgub, ki jih je utrpelo sovražno brodograditeljevo podjetje, katere sta položila angleška vojna mornarica in letalstvo.

Dalje navaja admiraliteta, da je v nevtralnih lukah zaprto trenutno 69 nemških trgovskih ladij s skupno 350.000 tonami in 110 italijanskih ladij s skupno 645.000 tonami.

Drevesa, katerih sok in hlap sta nevarna človeku

Obale srednjemeriške celine in zapadnoindijskih otokov so po večini obrobline s pasom mangrovnikov, to je dreves, ki se odlikujejo s tem, da se dvigajo njihove korenine v lokih nad zemljo in vodo ter da stoje drevesa na njih kakor na podstavkih. Za pasom mangrovnikov se širijo gozdovi, kjer rasto manganilova drevesa, o katerih domačini trdijo, da prinašajo nesrečo. Prej so mislili, da gre tu za praznoverje, zdaj je pa ugotovljeno, da imajo ta drevesa res čudne lastnosti.

Pod vročim solncem izločajo ta drevesa iz svojih listov toliko hlapov, da začno človeka v bližini peči oči, ki se mu tudi pozneje vna-mejo, tako da lahko celo oslepi.

Zdravju nevaren je tudi sok iz teh dreves, ki je že večkrat povzročil smrtno bolezen. Če hočejo manganilov gozd izsekati, morajo biti zelo previdni, ako ga zažgo, se je treba varovati dima, kadečega se iz njega, ker je v tem dimu zlasti mnogo nevarnih hlapov.

Žena starogrškega modrijana Sokrata ni bila prepirljivka

Ksantipa je bilo ime ženi grškega modrijana Sokrata (v petem stoletju pred Kristusom). Razni starodavni pisatelji nam jo slikajo kot prepirljivo ženo, ki je ubogemu Sokratu grenila življenje. Zlasti rimski pisatelj Gelij piše tako o njej; mnenje tega moža se je potem razširilo v svet Gelijeve nelepe zasluga je, da še danes ljudje mislijo, da je bila Ksantipa takšna žena, kakršna ne sme biti. Zato še danes marsikateri mož reče svoji sitni ženi Ksantipa.

Pa poglejmo, kaj je resnica glede te žene. Predvsem vemo, da so bile žene starih Grkov navezane samo na gospodinjstvo. Mož se je izživljal predvsem v javnosti, medtem ko je bila žena privezana na dom in jo je mož zamenjal. Zanimivo je, da Sokratov učenec slavni modrijan Platon nikjer v svojih spisih ne pripoveduje ničesar slabega o Ksantipi. Ko je bil Sokrates v ječi in čakal na smrtno kazen, na katero so ga obsodili po krivem, ker tedanjemu svetu niso prijali njegovi visoki npravnostni nauki, nam Platon slika ganljiv prizor: »Ksantipa je sedela z

otrokom zraven svojega moža, se jokala in vzdihovala. Sokrat pa je pozval svojega prijatelja Kritona, naj odvede Ksantipo domov, ker ni mogel prenašati žalosti svoje ljubeče žene.

Imamo pa tudi pričevanje Sokrata samega o tem, kakšna je prav za prav bila njegova žena. Sam je priznaval njeno dobro srce, ko je govoril svojemu sinu: »Če ne moreš prenašati tako mater, potem ne moreš prenašati niti srečo samo.

Prav za prav je bila Ksantipa ubožica v zakonu. Kako naj bi bila vesela svojega moža, ki je bil čudak, ki ni nosil niti čevljev in je imel pozimi in poleti na sebi zmerom isti plašč in ničesar drugega. Medtem ko so njegovi tovariši prejeli plačo za svoje poučevanje, je bil Sokrat zmerom brez denarja. Grški komik Aristofan se je javno posmehoval Sokratu, češ da si iz same skoposti ne da striči lase in se ne koplje.

Kljub vsemu temu je prišla Ksantipa v zgodovino kot prepirljiva in sitna žena.

× Nikola Tesla je izpopolnil svoj izum smrtnih žarkov. Jugoslovenski rojak Nikola Tesla je izpopolnil svoj izum tako imenovanih »smrtnih žarkov«. Pravi, da z njimi lahko ustavi delovanje letal na daljavo 400 km. Stroški za potrebne priprave bi znašali dva milijona dolarjev. Stroji bi lahko bili izdelani v nekaj mesecih. Po tem času bi bila Amerika docela zavarovana pred vsakim tujim napadom. Tesla je iznajdbo ponudil v nakup vladi Zedinjenih držav, piše »New York Times«.

× Vsa industrija v Angliji dela samo za vojno. Anglija in Zedinjene države so v zadnjem času preusmerile svojo proizvodnjo. Po-

sebnost v Angliji je vlada izdala odločne ukrepe, da bo industrija znanprej izdelovala samo orožje in municijo. S posebnim zakonom je bilo skrženo izdelovanje predmetov, ki so potrebni za vsakdanje življenje, na najmanjšo mero.

× Moskovski radio je večkrat ponovil rusko uradno izjavo glede prihoda nemške vojske v Bolgarijo. Več večerov zaporedno je moskovski radio objavil v bolgarsčini besedilo uradne izjave o stališču ruske vlade glede prihoda nemške vojske v Bolgarijo. Kakor smo že poročali, naglašala ruska uradna izjava, da prihod nemške vojske v Bolgarijo ne pomeni okrepitev miru na Balkanu,

temveč samo razširjenje vojne na Bolgarijo.

× Letalske bombe, ki zanesljivo zadevajo, Zedinjene države so v tehniki druge države že močno prekosile. Tako so jih prekosile tudi s svojimi bombami. Neko podjetje v New Yorku je zdaj dobilo patent za izdelovanje takih bomb, ki še na tako daleč gotovo zadenejo. Skrivnost tega patenta kajpada nihče ne izda. Na teh bombah je namreč naprava, ki omogoča, da bombe zmeraj dosežejo svoj smoter. Seveda je taka naprava silno draga.

× Star fašistovski borec je padel v Albaniji. Italijanska agencija Stefani poroča, da je na albanskem bojišču padel na čelu svoje čete stari fašistični borec Fragonaro, glavni organizator italijanskega kmetijstva po fašistovskih načelih in član vodstva fašistične stranke.

× Sola nevtralnosti spada v Jugoslavijo. Švicarski list »Basler Nachrichten« poudarja, da je Jugoslavija res nevtralna in pravi celo tole: »Če bi prišlo kdaj na vrsto vprašanje o ustanovitvi visoke šole za nevtralnost, potem je brezpogojno treba to šolo ustanoviti v Jugoslaviji.«

× Klanje goveje živine v Rumuniji prepovedano. Rumunska vlada je prepovedala vsako klanje goveje živine. Ta ukrep je bil izdan zaradi silnega nazadovanja goveje živine, ki so je v zadnjem letu toliko poklali, da so cele pokrajine ostale brez goved. Mesarji bodo smeli v bodoče prodajati le svinjsko, ovčje, kozje in konjsko meso.

× Smrtna obsodba 18 holandskih zarotnikov. Po vesti nemškega poročevalskega urada je nemško vojaško sodišče v Haagu končalo razpravo proti 43 holandskim državljanom, ki so bili voditelji skrivnega zarotniškega združenja. Obtoženci pripadajo različnim strankam in poklicem. Obtožnica jim je očitala vohunstvo, zahrbtno vojskovanje in pripravljavanje umorov nemških vojakov s strupenimi kislinami. Smoter tega skrivnostnega združenja je bil, da se z vsemi sredstva ovira življenje nemške zasedbene sile v Holandiji. Skrivno združenje je imelo razstrelivo in orožje. Njegovi člani so bili oblečeni po vojaško. Obsojeno je bilo 18 obtožencev na smrt, šest je bilo oproščenih, ostali pa so bili obsojeni na zaporno kazen.

× Gibraltar je zdaj otok. Dela pri prekopu, ki loči angleško trdnjavo Gibraltar od kopnega, so končana. Prekop je globok polsedmi meter. Čezenj drži most, po katerem se bo vršil promet med Gibraltarjem in Španijo. Dogradili so tudi napravo, s katero je ob vsakem času mogoče spustiti vodo v prekop. Tako je Gibraltar postal otok.

× Potopljena italijanska podmornica. Angleška admiraliteta javlja: Dne 6. marca je italijanska podmornica »Amfitrite« poskusila napasti neki angleški konvoj v Egejskem morju. Spremljajoče angleške vojne ladje so podmornico takoj potopile.

× Nemci zavračajo vesti o aretacijah čeških profesorjev. Nemška oblastva na Češkem uradno zavračajo, kakor javlja nemški poročevalski urad, vse govorice, da so zadnje čase tam prišli 540 profesorjev in učiteljev ter zaprli v Pragi 29 gimnazij. Pouk v čeških šolah ni bil prav nič omejen.

× Potopitev italijanske križarke. Angleška admiraliteta javlja, da je italijansko križarko razreda Condottiere neka angleška podmornica torpedirala in potopila.

× Po pet tankov na dan za Anglijo. Zastopnik Chryslerjevih tvornic v Ameriki je izjavil, da bo podjetje od 1. junija dalje izdelalo vsak dan po pet tankov s po 35 tonami za angleško vojsko.

× V Bolgariji zapirajo komunistične prvake. Moskovski radio je poročal, da je bilo po prihodu nemške vojske zaprtih čez 100 bolgarskih komunističnih prvakov, med njimi vsi glavni voditelji.

× Potopitev norveškega parnika, ki je bil v nemški službi. Angleško pomorsko poveljstvo poroča, da je podmornica »Sealion« ob norveškem obrežju potopila norveški parnik, ki je vozil vojne potrebščine za Nemce. Ko je podmornica dala ladji znamenje, naj se moštvo umakne v rešilne čolne, je poveljnik odgovoril: »Hvala lepa!« in storil po zapovedi. Parnik so nato s topovskimi streli potopili.

RADIO

Ljubljana

od 16. do 23. marca

Nedelja, 16. marca. 8.00: Jutrnji pozdrav. — 8.15: Instrumentalni dueti. Klavir in harmonij. — 9.00: Napovedi, poročila. — 9.20: Prenos cerkvene glasbe iz trnovske cerkve. — 9.50: Verski govor (dr. Gvido Rant). — 10.05: V razvedrilo (plošče). — 11.00: Nedeljski koncert. Sodelovali bodo: P. Stojković (violončelo), profesor Marjan Lipovšek (klavirska spremljava) in radijski orkester. — 12.30: Objave, poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Otroški zbor »Zvonček«. — 13.50: Kar želite, to dobite (plošče po željah). — 17.00: Kmetijska ura: Vinarstvo in prehrana prebivalstva (Konrad Pečovnik). — 17.30: Domač koncert. Sodelovali bodo zbor policijske straže in radijski orkester. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Ura slovenske pesmi in besede: Pevsko društvo »Sava«. Svoje pesmi bo bral Mile Klopčič. — 20.30: Mojstri violine (plošče). — 21.15: Pesmi in popevke bo pela Tea Laboševa, članica gledališča v Ljubljani (pri klavirju profesor Marjan Lipovšek). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Prenos lahke glasbe iz bara v nebotičniku.

Ponedeljek, 17. marca. 7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12.00: Citrači igrajo (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14.00: Poročila. — 17.30: Sramel »Ljubljana«. — 18.10: Duševno zdravstvo (dr. Anton Breclj). — 18.30: Plošče. — 18.40: Stav in gibanje prebivalstva Slovenije (dr. Svetozar Plešič). — 19: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Nac. ura: Zagreb govori. — 19.40: Plošče. — 19.50: Deset minut zabave. — 20.00: Koncert operne glasbe (Boris Popov, član ljubljanske opere in radijski orkester). — 21.30: Nekaj za ples (plošče). — 22.00: Napovedi, poročila.

Torek, 18. marca. 7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12.00: Pisana šara (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Radijski orkester. — 14.00: Poročila, objave. — 14.15: Šolska ura: Kramljanje z mladino (Miroslav Zor). — 17.30: Radijski orkester. — 18.40: Znanost in naša obleka (prof. Adlešič). — 19.00: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Nacionalna ura: Slovenski življenj v preteklosti (ravnatelj Narodnega muzeja dr. Josip Mal). — 19.40: Plošče. — 19.50: Gospospovski posvetovalnica (Helena Kelharjeva). — 20.: Koncert vojaške godbe 40. pehotnega polka triglavskega. — 21.30: Češka lahka glasba (plošče). — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Zabavni spored radijskega orkestra.

Sreda, 19. marca. 9.00: Jutrnji pozdrav, napovedi, poročila. — 9.15: Za boljšo voljo (plošče). — 9.45: Verski govor (dr. Ignacij Lenček). — 10.00: Prenos iz stolnice. — 11: Cimermanov kvartet. — 11.45: Pevski zbor »Gospodarski zvon«. — 12.30: Objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Jožefom in Jožicam (radijski orkester). — 17.00: 400letno misijonsko delo (dr. Ehrlich). — 17.30: Veseli zvoki (Kmečki trio in radijski orkester). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.25: Nacionalno predavanje: Vojaška oddaja. — 19.55: Uvod v prenos. — 20.00: Prenos iz ljubljanske opere (v odmoru glasbeno predavanje Vilka Ukmarja, napovedi in poročila).

Četrtek, 20. marca. 7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12.00: Operne fantazije (plošče). — 13.00: Napovedi. — 13.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Plesne pesmice bosta pela Jožek in Ježek. — 14.00: Napovedi. — 17.30: Ruske romance (pel bo Aleksander de Make, pri klavirju Kaškarov). — 18.20: Komorna glasba (plošče). — 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.25: Nacionalno predavanje: Beograd govori. — 19.40: Plošče. 19.50: Deset minut zabave. — 20.00: Pesmi Sivica, Logarja in Raičiča to pela Zlata Gjurgjenčeva (pri klavirju prof.

Lipovšek). — 20.45: Reproduciran koncert simfonične glasbe. — 22.00: Napovedi, poročila.

Petek, 21. marca. 7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 11.00: Šolska ura: V marcu na Jadranu in na otočku Silbi (Mira Engelmana). — 12.00: Iz domačih gajev (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Spored slovenskih skladateljev (radijski orkester). — 14.00: Napovedi. — 14.10: Tujskoprometno poročilo: Smuk v planinah. — 17.30: Narodne pesmi ob spremljavi klavirja (sestre Stritarjeve in profesor Lipovšek). — 18.10: Ženska ura: Mati in otroci (Marija Kovačeva). — 18.30: Plošče. — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). — 19.00: Napovedi, poročila, objave. — 19.25: Aktualna ura: Strokovna socialna šola (Jože Tomc). — 19.40: Plošče. — 19.50: Izselska poročila. — 21.00: Sonatna ura II. za violino in klavir: Lota Paumgartnova (violina), prof. Marjan Lipovšek (klavir). — 22.00: Napovedi, poročila.

Sobota, 22. marca. 7.00: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12.00: Kar brez napovedi plošče hitijo. — 12.30: Poročila, objave. — 13.00: Napovedi. — 13.02: Kar brez napovedi plošče hitijo. — 14: Poročila. — 17: Otroška ura: Striček Matiček kramlja in prepeva. — 17.30: Otroški svet (plošče). — 17.50: Pregled sporeda. — 18.00: Radijski orkester. — 18.40: Vojno in kreditno gospodarstvo (dr. Josip Mihelak). — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.25: Šmarsko-rogaško-kozjanski okraj (dr. Pavel Strmšek). — 19.40: Pisana šara (plošče). — 20: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: »Iz Celja v Celje« Potovanje po šmarsko-rogaško-kozjanskem okraju. Besedilo napisal dr. Pavel Strmšek. Izvajali bodo člani radijske igralske družine s sodelovanjem domačinov. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

ZGODBICA IZ GLEDALIŠKEGA ŽIVLJENJA

Ko je nekoč neka znamenita pevka iz Beograda gostovala v ljubljanski operi, je bilo potrebno tudi nekaj časopisne reklame. V to svrhu si je pevka kar sama poiskala med novinarji mladega moža, ki ji je to oskrbel.

Mladi novinar je svoje delo opravil tako odlično, da je bila opera vse tri dni, kakor dolgo je pevka nastopala, polna do zadnjega kotočka.

Ko se je potem pevka poslavljala od Ljubljane, je bil na peronu ljubljanske železniške postaje prisoten tudi mladi novinar. Lokomotiva je že zapiskala, ko je lepa pevka stopila k novinarju, ga objela in ga dvakrat poljubila z besedami: »Za vsak časopis, ki ste v njem pisali za mene, po en poljub!«

»Veledenjena gospodična«, je ginjen rekel mladi novinar. »Nisem delal za vas le v teh dveh listih, temveč sem poročal o vaših uspehih še desetim drugim časopisom v Beogradu in Zagrebu...«

Ali se hočete iznebiti

REVMATIZMA, PROTINA

Natezanje in bodenje po udih in sklepkih, zatečeni udje, sključenje rok in nog, natezanje, trganje in bodenje po raznih delih telesa, seveda tudi slabost oči so pogosto posledice revmatizma in protina, ki se morajo odstraniti, sicer bolečine še napredujejo.

NUDIM VAM

zdravilno, sečno kislino raztvorjajoče, presnavljanje in izločevanje pospešujoče

DOMAČE PITNO ZDRAVLJENJE

ki se na umeten način popolnoma prirodno sestavlja iz blagodejnega zdravilnega vrelca, ki ga je dobrotljiva mati priroda poklonila bolnim ljudem. — Pišite mi takoj, pa dobite od mojih, po vseh deželah obstoječih skladišč, popolnoma brezplačno in poštaine prosto poučno razpravo. Sami se boste nato pričeli o neškodljivosti tega sredstva in njegovem hitrem delovanju.

Poštna nabiralnica: PANNONIA APOTHEKE, BUDAPEST 72,

Postfach 83. Abt. H. 286.

OBE STA SE ZMOTILI

Mati gleda Jerico, kako meče sladkor košček za koščkom v svojo kavo in jo pokara: »Veš kaj, Jerica, mislim, da sta dva koščka čisto dovolj!«

»Jaz sem tudi mislila, mamica, da je dovolj, a sem se pričela, da ni«, se odreže Jerica.

Zahvala

Podpisani ANTON KELBL, posestnik, Bohinjska Bela št. 16, sem utrpel požarno škodo, Zavarovan sem bil pri domači zavarovalnici

»JUGOSLAVIJI«

ki mi je škodo takoj ocenila in mi tudi takoj izplačala odškodnino v moje popolno zadovoljstvo. Zaradi tega to zavarovalnico vsakomur priporočam.

Bohinjska Bela, 30. decembra 1940.

Kelbl Anton

V STANOVANJE SE VZAME

starejša družina z odraslimi delavci. Oskrbništvo Novi kloster, Sv. Peter, Sav. dolina.

NAJVEČJA DOMAČA TRGOVSKA HIŠA V JUGOSLAVIJI
 ZAHTEVAJTE TAKOJ NAJNOVEJŠI CENIK

Sternovski
CELJE 38

MOŠTOVA ESENCA „MOSTIN“

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z najhujimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekl. za 150 litrov din 25.—, po pošti din 45.—, 2 steklenici po pošti din 75.—, 3 steklenice po pošti din 100.—.

Preizkušen redilni prašek

REDIN ZA PRAŠICE

Pri malih prašičkih pospešuje »REDIN« prašek hitro rast, krepi kosti in jih varuje raznih bolezni. Večji prašiči pa se čudovito hitro redijo in dobro prebavljajo.

Zadostuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 8 din, po pošti 19.— din, 3 zav. po pošti 35.— din, 4 zav. po pošti 43.— din. Mnogo zahvalnih pisem. Pazite, pravi »Redin« in »Mostin« se dobi samo z gornjo sliko in ga prodaja za kranjski del Slovenije drogerija KANČ, Ljubljana, Židovska ul. 1 a. Za štajerski del Slovenije in Prekmurje pa samo drogerija KANČ, Maribor, Gosposka ulica 34. Na deželi pa zahtevajte Redin in Mostin pri vašem trgovcu ali zadrugi, ker si prihranite poštino.

Kdo je najboljši grafolog?

Uganili ste že, da je najboljši grafolog F.T. Karmah, priznan po vsem svetu in nepremagljiv v tej znanosti. Po Vaši pisavi lahko spozna vse, kar se tiče Vaše osebe — karakter, sposobnosti, služba, loterija poslovni uspehi, ljubezen, zakonsko življenje, prijatelji, sovražniki, potovanja, bolezni, nevarnosti, ki Vam pretijo in katerih se morate ogniti, prilike, ki jih

morate izkoristiti, kakor tudi vse vrste razlag in nasvetov, ki Vam bodo koristili vse Vaše bodoče življenje.

Vse to dobite popolnoma brezplačno, ako kupite najnovejšo knjigo »Vaša lična draž« (Osební vpliv). S pomočjo te knjige si boste zagotovili Vašo ljubezen, Vaše zdravje in večno privlačnost. Knjigo dobiti diskretno zapakirano za ceno din 40 Pošljite še dane rojstne podatke in vsa važnejša vprašanja, ki Vas zanimajo za bodoče življenje, na moj natančni naslov: F. T. KARMAH, Zalec. Denar se pošlje v naprej na ček. račun 17455.

„Drava“ je prava

zavarovalnica malega človeka

MARIBOR, Sodna ulica 1, v lastni palači.
 Glavno zastopstvo: Ljubljana, Pražakova ul. 8/I
 in v Subotici, Manojlovičeva 5.

Domači zavarovalni zavod — zavaruje za smrt in doživetje — za doto in gospodarsko osamosvojitve — za rento, starostno preskrbo, preužitek in pokojnino. Denar zavarovancev (njihova pre-mijska rezerva) je varno naložen.

Kdor želi sebi in svojcem dobro, se zavaruje pri »DRAVI«!

Zhtevajte prospekte in obisk zastopnikov! Iščemo zastopnike in potnike za vse kraje.

63719 Po ceni in dobra zapestna ura Shock Proof, lepo kromirano ohlajše s svetlečimi številkami in kazalcem

63796 Ista z anker kolesjem na kamne tekoče s sekundnim kazalcem

63710 Ista s prima anker kolesjem na 15 kamnov s sekundnim kazalcem

Zahtevajte cenik, zastoj in poštne stroške
H. SUTTNER, Ljubljana 6
 Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

PRODAM HIŠO
 Ribič, Kompolje, Boštanj. —72

SPREJMEM VAJENCA,
 poštenega, zdravega in pridnega v uk za trgovino z železino, dvokolesi in špece-rijo. Nasloviti je na Vilar, Ljutomer. —80

MALI OGLASI

Naslovi inserentov oglasov s šitrami ostanejo strogo tajni.

ZARADI VELIKE ZALOGE
 raznega blaga še vedno najceneje lahko kupite v trgovini Ferdo Horvat, Bogojna, Prekmurje. —71

HLAPEC H KONJEM
 in za kmečko delo se sprejme. Plača 350 din. Graščina Thurn pri Velenju. —77

SPREJME SE
 1 ali 2 otroka v dobro oskrbo za plačilo. Naslov v upravi »Domovine«. —71

LOKOMOBIL 4 HP,
 v dobrem stanju, prodam v Prekmurju. Ponudbe na oglasni oddelek »Domovine«. —78

POSESTVO,
 srednje veliko in zelo rodovitno, pri Rajhenburgu, prodam. Več pove Mihael Voučak, Rajhenburg št. 83. —73

JABOLČNIK
 Ako nimate nič pijače za domačo rabo ali pa je bo premalo, naročite jablus, iz katerega napravite izvrsten sadjavec brez vsakega pravega sadjevca. S poštino stane 50 litrov 48.50, 100 litrov 79.50 din. Za uspeh jamčimo. Sprejeli čez tisoč pohvalnih pisem. Glavno zastopstvo: Renier, Podčetrtek. —51